

delde hem zooals hij moest behandeld worden, ziende hem door en door.

De Heere had kunnen zeggen, mijne heerschappije is van zee tot zee, en van de rivieren tot aan de einden der aarde. Is er een handvol koorns in het veld, dat zal ruischen als de Libanon. Mijn naam zal van kind tot kind voortgeplant worden.

Mijn Vader zegt, eischt van Mij, en Ik zal U geven de Heidenen tot Uw erfdeel en de einden der aarde tot Uwe bezittinge, Ps. II: 8. Zoo had Hij kunnen spreken, maar Hij beleide het stuk heel anders. Hij zeide niet rechtuit, dat er velen of weinigen zullen zalig worden. Man zegt Hij, al is de poorte van 't Paradijs nauw, ze is evenwel open voor het Paradijs.

Na het begaan van de zonde stond een engel met een zwaard, maar dat is weg, nu God Hemzelve verzoend heeft, en met Hemzelve alle dingen, al wat in den hemel en op de aarde is. Man, 't Paradijs staat open voor u en elk. Als 't onmogelijk was, dan zouden alle pogingen om zalig te worden weg zijn. De hemel is gesloten voor de duivelen en verdoemden, Luc. XVI : 26. Het is dan mogelijk voor u en uws gelijken. Als 't gesloten was, dan zou er geen kans zijn, maar de weg is open.

Wat staat gij dan en vraagt, zullen er velen zalig worden? Wat scheelt dat u, of er velen of weinigen zullen zalig worden? Spandeert er wat voor, al kostte het u wat zweetens, doet uw best. Wat is er aan gelegen of er een groot of klein getal zalig wordt?

Wat scheelde 't Noach met zijn achten, of de heele wereld verdronk, als hij maar de arke had?

Wat scheelde 't Lot, of Sodom verbrandde, als hij met zijn drieën in Zoar behouden was?

Wat scheelde 't Elia, als hij dacht dat hij maar alleen behouden was, doch daar waren er nog zeven duizend.

Wat scheelde 't Jozua en Kaleb, of van Israël, die boven de twintig jaren oud waren, in Kanaän niet mochten komen, als zij er maar mochten inkomen?

De geweldenaars nemen 't met geweld, strijdt gij om in te gaan, hebt ge daar lust toe, dan kunt ge zalig worden.

Wat moest David bekoren? 1 Sam. XVII. Is het dit, wat zal men dien man doen, tot wiens eere de koning een welbehagen heeft? Dan moet gij naar den strijd, naar Goliath. Zoo ook, als gij dat wilt doen, man, dan zult gij verwonderd staan, hoevelen, en wie er al zalig worden.

De wereld zegt, ik make rijke beurzen, en Ik arme harten, zeide

de Zaligmaker, Matth. V. Zalig zijn de armen van geest, de treurigen, de vervolgd en **gesmaden** om Mijnentwille.

Zoo behandelt de Heere Jezus dien man, en dat willen -wij ook zoo doen, Zou iemand denken, wie zal zalig worden? Slaat uw hand aan den ploeg. Al is de poort eng, en de weg smal, ze is evenwel open, en hoe verder gij er opkomt, hoe **breeder** ze is; en de breede weg, hoe verder gij er opkomt, hoe **enger** ze is.

Wij hebben u opgehouden met verscheidene geestelijke stoffen, om in 't bijzonder de gekrookte rietjes te ondersteunen en de glimmende vlaswiekjes aan te blazen. Wij hebben u eenige **ken-teekens** van den staat der genade getoond. Acht hebben wij er afgehandeld. Wij zijn in 't negende bezig, en dat was, dat er niemand in de genade is of hij is een geestelijke arme, en dat **beleiden** wij **zoo**:

1. Eerst deden wij u zien, dat de vromen dikwijls armen naar het lichaam zijn. 2. Waarom God dat **zoo** wil. 3. Dat de lichamelijke armoede geen **teeken** van genade is. 4. Onvromen zijn doorgaans vele rij ken. 5. De geestelijke armoede zit in 't harte van al de begenadigden, al was 't dat iemand **troonen** en **kroonen** bezat. Toen zeiden wij in een volgende Predikatie, 1. Zijn onbekeerden ook wel arm ? En wij zeiden, ja. 2. Wij toonden dat het hun geen blijk van genade was. 3. Ook zagen wij, waar 't aan kan gekend **worden**, dat het hun geen blijk van genade is. 4. Toen zochten wij de gekrookte rietjes te ondersteunen; wij zeiden, klaagt niet over **Gods** handel, maar weest getroost, uwe tegenwindetjes zijn voorwinden, en hunne voorwinden zijn tegenwinden.

In de laatste Predikatie toonden wij :

1. De kracht van 't grondwoord uit Matth. V : 3, Zalig zijn de armen van geest. 2. Gaven wij een beschrijving van de geestelijke armoede. 3. Hebben wij u de prenten van de geestelijke armoede doen zien in haar eigen' aard, zonder eenig blanketsel. Toen bleef ons nog over, 1. Eenige waarachtige en wezenlijke **teekenen** van die armoede. 2. Eene opwekking aan ons en aan **ulieden**, ei gedraagt u doch als geestelijke armen. Dan zeiden wij, dat er nog eenige gevallen overig waren, die wij ook verhandelen moeten als 't God belieft. Tegenwoordig zullen wij **zoo** dertien of veertien **teekenen** van de geestelijke armoede verhandelen, en ons **daarmede** vergenoegen.

Zij kwamen eens bij den Heere Jezus en zeiden, wat **teekenen** doet Gij ? Dat waren extra ordinaire. Maar nu komt een ziele en zegt, wat **teekenen** geeft gij ? Ik heb u daar **hooren** spreken, het

smaakt mij, het kleeft mij aan, maar ik wou wel eens weten, of ik er deel aan had ; hebt gij niet eenige schriftuurlijke teekenen, waarop ik kan gerust gesteld worden, dat ik er part en deel aan heb? Hoort, 't en komt er op geen een of twee noch op geen tien aan. Komt, luistert met aandacht, en legt er uw harte voor. Ik en gij moeten ze hebben, of wij zullen nooit zalig worden. Welke zijn zij?

1. Het eerste teeken is dit: die er deel aan heeft, hun mond is vol om van hun armoede te spreken. Gelijk iemand die naar het lichaam arm is, ik zal nog van gebrek sterven, zegt hij ; zoo is 't met een geestelijk arm hart, gij zult er niet bij zijn, of hun mond is er mede vervuld, dat zij zoo geestelijk arm zijn. 't Is, ik hebbe geen God tot mijn God, ik heb geen Middelaar, mij ontbreekt de Geest, die mijn hart week maakt; ik heb geen verslagen gemoed; ik mis het geloof; ik mis een heiligen wandel ; ik ben niet omzichtig, niet bedachtzaam ; ik mis de verloochening; ach ik ben zoo vol gebrek; ik ben zoo doodarm, ik verga van honger, Luc. XV : 17. Een rijke heeft altijd zijnen mond vol van zijn rijkdom, maar een arme van zijne armoede, hetgene mij ontbreekt, zegt hij, is niet te tellen. . Kent gij het? Hebt gij zoo uwe armoede uitgeboezemd voor God en menschen. Spr. XIII: 7, daar is een die zichzelf arm maakt, en hij heeft veel goed.

2. Nu volgt het tweede schriftuurlijk teeken, dat ondervindelijk is, en dat is: och God, moet ik zoo blijven, zoo ben ik eeuwig ongelukkig ; moet ik zoo arm sterven, zoo ben ik rampzalig en verloren ; moet ik gebrek aan Uwe gunst blijven hebben, ik kan mijne ziele bij 't leven niet houden, ik heb geen penning noch penningswaarde, Ps. XXII: 30. Gij hebt niet om te besteden voor die hooge Majesteit, en blijft gij zoo, zoo is 't met u gedaan, dan zult gij van gebrek moeten verloren gaan.

3. Het derde teeken is: gij zult ze niet ontmoeten als klagende, zuchtende, schreiende. Ik heb 't niemand te wijten, zeggen ze, ais mijn eigen zelf. Dat zij zoo arm is, wijt ze niet op God, maar mijn verderf is uit mij, zegt ze, mijn armoede is mijn schuld, mijn zonde, mijn schande, het is mijn boosheid, dat het mij zoo bitter is, dat het tot aan mijn herte raakt, Jer. IV : 18. God is heilig en rechtvaardig, maar ik ben in de schuld. Och ik moet het mijzelfen wijten, ik heb het op niemand te schuiven. Het was waar van Naomi dat zij arm was, en Job was arm, maar 't was hun schuld niet, noch 't was hun zonde noch schande niet. Maar dat de verloren zoon arm was, dat was zijn schuld, zijn zonde en zijn schande, Luc. XV.

4. Het vierde teeken is: Heere, wat is mijn harte ongerust! Wat moet ik gaan doen? Zij gaan vernemen, of er geen redding voor hen is. Zijn er geen goedertierene koningen Israëls? Is er geen God, die naar Zijne goedertierenheid al mijnen nood vervullen kan? Dan zult gij ze vinden als de kamerling, die zat in zijn koets met den Bijbel op zijn schoot, Hand. VIII. Gij zult ze in hun huis en kamer zien, lezende en onderzoekende, zij onderzoeken de Schrift. Al de boeken, die zij hebben en lezen, kunnen hen niet verkwikken. Daar is een boek, daar kijken ze in of er een God is die hun gebrek kan en wil vervullen. Luc. XV, in 't huis van mijnen vader is overvloed.

5. Het vijfde teeken is: zij houden uitermate van te gaan bedelen, zij spreken smeeking, zij gaan aan de deure van Gods genade, zij kloppen en bidden eens, hun t'huis blijven dat is weinig, ze zijn als die arme Ruth. Wilt gij wel bedelen, zegt God de Heere? wilt gij wel smeeking spreken, en Mij verzoeken dat Ik u wat geven zou? Ziet hij bidt, is 't meteen, Hand. IX: 11. Zij zijn arme naakten, zij liggen daar op hun knieën en bedelen aan de deure van Gods instellingen, zij gaan van de eene deure tot de andere. Ach heere, zeggen zij, ik heb U van doen; ik sterf en verga van gebrek, zoo gij mij weigert uw Geest, uw Zelfs, uwen Zoon!

Die kreupele wierd alle daag gezet aan de schoone poorte van den tempel, daar zat hij en bedelde, Hand. III. Zij zitten ook alle dagen aan die deure, daar zij door Gods Geest gebracht worden. Daar roepen ze en smeeken ze 's nachts en daags. Kent gij die nachtszoetigheden wel van dat bedelen? Bij nacht en dag roepen zij tot God, zij brengen zooveel bij als zij kunnen, en in hun smeeken allerlei pleitredenen, en zij spreken zoo openhartig uit den grond van hun ziele.

6. Het zesde teeken is: zij gaan op hope bedelen. De landman die ploegt op hope, een soldaat vecht op hope, zij gaan op hope bedelen aan de deure van de genade Gods. Heere, zeggen zij, daar zijn er al meer die hun hope deelachtig zijn geworden, op Uw woord, zeggen zij, zal ik het net uitwerpen. Wat buigt gij u neder, o mijne ziele, ende wat zijt gij onrustig in mij? Hoopt op God, Ps. XLII: 12. Zij bedelen op hope, dat zij hun hope nog deelachtig zullen worden.

7. Het zevende kenteeken is: als zij zoo gaan hopen en bedelen, beginnen zij te verlangen en uit te zien naar antwoord. Wanneer, zeggen zij, zult Gij tot mij komen? Ik ben zoo arm en zoo naakt, ik ben geresolveerd niet weg te gaan. Of ik een kruimpje krijg of niet, zeide Lazarus, hij bleef voor de poorte van den rijke liggen.

Zij houden zich in den gebede, en zeggen met Jacob, ik zal U niet laten gaan voor dat Gij mij zegent, Gen. XXXII : 26. Ik zal luisteren, wat God de Heere spreken zal, Ps. LXXXV : 9. Benhadads knechten vatteden Achab op dat woord, als hij zeide, hij is mijn broeder. Zoo het Kananeesche vrouwtje, ben ik een hondetje, geeft mij dan een hondetjes portie, geeft mij maar iets Heere, en 't zal groot zijn. Zij stellen zich op hun sterkte met Habakuk en luisteren wat God spreken zal. Dat is het zevende teeken.

8. Nu komt er een achtste teeken, en dat is: ze zijn zoo nederig en wentelen zich in stof en assche, Gen. XVIII : 29 en Job XLII : 6, zij vernederen zich in stof en assche. Gaat uit van mij, zeggen zij met Petrus, want ik ben een zondig mensche, Luc. V : 8. Wat doe ik aan de deure van zoo een heilig God? Ik ben te gering dat Gij mij iets schenken zoudt, ik ben een doode hond, een vijand, of vijandin zoo lang geweest.

Zij worden tot niet; hoe armer hoe nederiger, hoe armer hoe minder opgeblazen. Een arme spreekt van zijn armoede, maar een opgeblazene van zijn rijkdom. Zij zijn beschaamder over hun gebrek van genade en verlegener als een zondaar is over de daad van zijn zonde. Zij durven niet zeggen dat zij iets zijn of iets doen. Wel Paulus, gij doet zooveel? Ik niet, zegt hij, maar de genade Gods, die met mij is, 1 Cor. XV : 10. Gij vermoogt immers alle dingen? Ja zegt hij, door Christus, die mij kracht geeft, Phil. IV : 13. Ik leve, zegt hij, dan weer, ik leve niet, maar Christus leeft in mij, Gal. II : 20.

9. Het negende teeken is: ik durve om groote dingen niet denken ; verzekering, blijdschap, in de binnenkameren geleid te worden, dat is voor mij niet. Zoudt gij u groote dingen zoeken, Baruch? Zoekt ze niet, Baruch, hoe staat gij naar zulke groote dingen? Jer. XLV. Daar zijn zulke groote dingen in 't Woord bekend, als smeer en vettigheid, grazige weiden, en daar is overvloed van genade, maar daarom kom ik niet aan de deure van Gods genade. De Apostel zei eens, dat er dingen waren, die men niet zou durven bidden of denken, verzekering, pilaren te zijn in Gods huis, maar daar kom ik niet om. En gij zult het evenwel krijgen ; uw beginseltje zal wel gering wezen, maar uw laatste zal gezegend wezen.

10. Het tiende teeken is: de noodzakelijkheden, als het U beleeft, Heere! daar ik geen gebrek aan hebben mag, geeft mij die. En wat is dat? het geestelijke leven, Uwe gunst in Christus, dat ik de zonde mag gedood krijgen en heilig wezen in al mijnen wandel, dat ik in Uwe kracht mag bewaard worden tot den einde

toe. Laat ik toch geen gebrek hebben aan 't noodige om U hier te dienen en in den hemel binnen te komen. Lieve Heere! dan zal ik als te gast gaan, als Gij mij dat belijft te geven, mijn harte zal zeggen: noodige genade is genoeg, en ik zal als een nieuw leven en een nieuwen moed krijgen. Lieve Heere ! mag ik de kracht van concludeeren hebben, dat het bij die beginseltjes niet blijven zal, maar dat het zal achtervolgd worden met een eeuwig leven, dat het geen beeke Krith is, die uitdroogt, maar een springader van eeuwig leven!

11. Het elfde kenteeken is : daar beginnen dan hun gedachten te spelen op den Heere Jezus. God kan niet, zegt zij, en ik moet onderstand hebben, en God kan niet of Hij moet genoeg hebben. God in Hemzelve is voor den zondaar een verteerend vuur, Hebr. XII : 29. Daar spelen zij met hun gedachten op den Heere Jezus, dien boom des levens, wiens blad en vrucht voor hun ziele zoo zoet is. Het is: ik wou dat ik, onder de schaduw van dien boom zittende, in den schoot van zijn harte ondervinden mocht, dat mijn gehemelte van overdenkingen van Hem zoet mocht wezen !

Het is dan: lieve Heere Jezus! Gij zijt mij zoo dierbaar! Ik kan niet zeggen, zeggen zij, hoe dierbaar Gij mij zijt; al mijn rijkdom in U, is: dat God in Christus al mijnen nood wil vervullen ; mijne consciëntie is mij omgekeerd als in een vurige slang, ik zou heel de wereld wel willen geven, om het tegenbeeld van de koperen slang, opdat mijn ongerust gemoed gestild mocht worden; Gij zijt mijn spil en mijn heeling, Gij zijt tot genezing voor mijne ziel.

12. Het twaalfde teeken is : mijn Heere ! dat is geen woord der lippen, dat ik spreke; al stond Gij voor mij, en Gij schreeft mij de voorwaarden voor en zeide: sta Ik u zoo duur aan? Wilt gij wel niet zijn en uw eigen zin wegwerpen? Wilt gij wel vader, moeder, goed, bloed, naaste vrienden en alles verlaten om Mij te verkiezen? Zit eens neêr, en zegt eens: ben ik U wel zooveel waard ? zult gij dan mijn onderdaan wel willen wezen? En zoo Ik u eens bracht van Thabor naar Gethsémané, en tot u zei: gij zult ook met dien doop moeten gedoopt worden. Wat zegt gij : is dat u te duur? Ik zou moeten zeggen : neen Heere ! Gij staat mij zoo aan, onder beding van uw invloed, genade en kracht, die Gij mij zult believen te geven. Staat gij Mij zoo aan? Ja Heere ! niet alleen wil ik u volgen op Thabor, maar op Golgotha, en dan zal ik nog moeten zeggen, dat ik goedkoop deel aan U hebbe, dat ik om niet gekocht hebbe wijn en melk. Wat zegt uw harte?

Daar hebt gij al een dozijn kenteekenen, twaalf gewisse, levendige, schriftuurlijke ondervindelijke, klare kenteekenen.

13. Het dertiende kenteeken is :zoo een houdt zooveel van een geestelijk bedelaartje, dat de vrije genade is estimeerende; zij prijzen de vrije gunste Gods, zij nemen teksten uit den Bijbel, die hamers zijn, om hun hoogmoed in stukken te slaan, als deze : uit genade zijt gij zalig geworden, Eph. II: 8. Door de genade Gods ben ik dat ik ben, 1 Cor. XV : 10. Niet ons, niet ons, o Heere! Ps. CXV : 1. Gij hebt ons gemaakt, en niet wij, Ps. C : 3. De genade onzes Heeren Jezus is zeer overvloedig aan ons be- wezen, en wilt gij mijne brieven kennen, zei Paulus, dat ze van mij zijn, gij zult ze daaraan kennen: de genade onzes Heeren Jezu zij met u allen, Amen. Geheel de Bijbel is daarmede vervuld. Hebt gij er wel op gelet? De Bijbel begint met de genade en hij eindigt er mede. Zij begint er mede, Gen. III: 15, Het zaad der vrouwe zal 't serpent den kop vermorselen en Openb. XII, het laatste vers: de genade onzes Heeren Jezu Christi zij met u allen, Amen.

14. Het veertiende teeken is : die geestelijk arm is, hoort den zondaar zoo gaarne verkleinen. Hij is niet gaarne in gezelschappen, daar men malkanderen wat fleemt en oppronkt, prijst en lof geeft ; daar schrikt hij voor, maar hij houdt van dat: die is geen Jode, die 't in 't openbaar is maar die 't in 't verborgen is, wiens lof niet is uit menschen, maar uit God, Rom. II: 28, 29. Niet dien de menschen, maar dien de Heere prijst, die is beproefd. Zoo iemand hen te veel prijst, zoodat zij er zich aan stooten, dan zeggen zij : gij zijt mij een satan, ga achter mij. Wat heb ik, zeggen ze, van 't minste en 't meeste, dat ik niet ontvangen heb, wat zou ik dan roemen alsof ik het niet ontvangen had ? 1 Cor. IV : 7.

Daar hebt gij veertien kenteekenen. Nu zouden wij er nog eenige bij moeten voegen, maar dan zouden wij te lang zijn ; die zuilen wij dan sparen, en in 't vervolg zullen wij die ook eens zoeken voor uw harte te leggen, en dan malkander eens zoeken gaande te maken om geestelijke armen te zijn. Ik en gij, laten wij ons toch als geestelijke armen gedragen voor God ! Wij zullen 't daar dan nu bij laten, en bidden God, dat Hij dit believe te zegenen aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

NEGEN-EN-TACHTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin voorkomen :

- I. Nog veertien kenteekenen, waaraan iemand kan weten, dat hij de ware geestelijke armoede des geestes bezit.
- II. Een opwekkend woord aan dezulken.

WIJ lezen, Spr. XXIII : 26, Mijn zone ! geeft Mij uw harte. Ons harte heeft vele liefhebbers. Velen doen verzoek aan ons harte. Weet gij wie ? De zonde, de duivel en de wereld. Allen doen zij verzoek, en ze zijn niet tevreden, als gij hun uw harte niet geeft. De koning van Sodom zei : houdt de have voor u, en geeft mij de zielen, Gen. XIV : 31. Zij willen uw harte hebben, heel of ten deele. Ze zijn wonderlijk in hun schik, als gij 't hun heel geeft, als er niets goeds in uw vleesch woont, en als ge over het kwade niet klaagt, als Rom. VII. Het kan niet wezen, zeggen ze, dat gij ons en God uw harte zoudt geven, maar als gij God nog wat geven wilt, geeft Hem dan uwe gedaante en uwe lippen, Jes. XXIX:13 ; zij vlijen met hun mond en geven schoone woorden, maar zij komen met hun zielen niet tot het werk. Wil dat niet gaan, zeggen ze, weet gij dan geen raad met uwe consciëntie of goeden naam, geeft dan elk wat ; laat ons deelen, laat God zoo stipt op Zijn stuk niet staan, en ik zal 't ook niet doen, laat God en ik wat hebben, zegt de duivel, de wereld en de zonde, hinkt wat op twee gedachten, dient twee heeren ; gij kunt ze wel niet gelijk liefhebben, maar hebt dan eens den een lief en gehoorzaamt hem, en dan eens den anderen. Dat is te leelijk, zoo stipt op zijn eisch te staan.

Nooit, zegt de duivel, wereld en zonde, zal ik het toestaan, dat gij uw harte geheel aan God zult geven, of te dikwijls, of te veel, gij moet wat voor ons houden ; wat houdt gij zoo vast aan uwe oprechtheid ? Job II : 9. Als iemand geheel zijn harte aan God wil geven, dan is 't al in roere, zelfs uw eigen geslachte en naaste vrienden zouden u overgeven. Dan beginnen zij te zeggen ; dit zijn menschen, die de wereld in roere stellen. Dan hebben zij niemand te vriend, daar staan zij met alle man tegen.

God alleen zegt : geeft het Mij, Mijn kind, Ik ontsla niemand

van dien eisch, rijk noch arm, aanzienlijken nog slechten, zoo gij 't weigert, 't is op straffe van Mijn ongenoeven. Ik wil 't niet hebben, zoo gij het Mij niet geheel geeft. Dient Mij met geheel uw harte en met uwe geheele ziele. De Hoogepriester en andere priesters in 't Oude Testament, als zij een beest opensneden om daarvan den Heere te offeren, zoo zagen zij of 't harte gezond was: Ik ook, zegt God, Ik heb daarmee willen toonen dat ik vooreerst zie naar uw harte, Ik zie daar niet naar, hoe gij uwe oogen draait, hoe gij uwe handen en voeten zet, hoe gij uwe lippen roert, maar Ik zie hoe 't in uw binnenste is. Het hart goed, al goed, maar het harte kwaad, al kwaad. Als 't harte goed is, dan zijn uw tranen goed, dan zijn uw bewegingen goed, dan zijn uw aalmoezen goed, dan is uw bidden goed, dan is uw godsdienst goed, dan zijt gij Mij zoo al heel aangenaam, wat heb Ik aan het uitwendige? Wel, zegt een kind van God, Heere! als ik Uw kind zou wezen, hangt daar dan zoo veel aan, dat ik U dan mijn harte moet geven? Ja, zegt God, zoo gij het Mij niet geeft, zijt gij Mijn kind niet, uw heele kindschap hangt er aan. Heere! zeggen ze, wat wilt Gij dan dat ik U geven zal?

1. Eerst, zegt God, geeft Mij uwe onnoozelheid, uwe oprechtheid, laat uw harte heel zijn. Een kind van God haat een verdeeld harte; zij weten dat zij dan verwoest zouden worden. Hoz. X: 2. Daar wordt verhaald van een zeker bloedgetuige, als zijn vleesch en bloed al verteerd was door de vlam, zoo vonden zij nog zijn heel hart. Zoo is 't met een kind Gods; in hun wandel voor God, in al hun smaad, druk en zwakheden, die zij hebben, bewaren zij hun geheele hart voor God. De onnoozelheid van Christus duive is voor den Heere.

2. Wat eischt de Heere nog? Dit: legt uw hart voor Mijne bewerkingen van Mijnen Geest open. Zegt, ontwaakt Noorden- of Zuidewind, als 't maar een pijl van uwe liefde en ontferming is, die Gij op mijn hart laat komen, laten Uwe pijlen doorgaan, als Gij aan de deur van mijn hart klopt, laat ik voor komen en opendoen. Weest een volk, dat Mijnen Geest niet bedroeft, Eph. IV: 30.

3. Mijn kind, zegt God, geeft Mij uwe consciëntie, uw gemoed; kwetst uwe consciëntie niet door bedachte en onbedachte zonden, door bekende of onbekende zonden, noch door een splinter, noch door een balk. Hebt altijd een goede consciëntie, 1 Petri 3: 16. Paulus sprak tot den Joodschen raad: Mannen broeders! ik hebbe met alle goede consciëntie voor God gewandeld tot op dezen dag, Hand. XXXIII: 1.

4. Wat nog? Geeft Mij uwe liefde, Mijn kind, dat gij eens voor Mij kunt zeggen: ik heb U hartelijk lief, Ps. XVIII : 2, CXVI : 1 ; Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefhebbe, Joh. XXI : 17.

5. En wat eischt de Heere dan? Dan zegt Hij : geeft Mij uw geloof, met het herte zult gij gelooven, Rom. X : 10.

6. Dan eischt de Heere uwe hope. Weest niet hopeloos, zet uwe hope op den levendigen God in Christus, wat buigt gij u zoo neder? Hoopt op God, Ps. XLII : 6.

7. Mijn kind, geef Mij uw vertrouwen, laat Ik de rotssteen van uw harte wezen, Ps. LXXIII : 26. Vertrouwt op God, al is er uitwendig niet veel voorraad. Dat is billijk, op wien zult gij beter vertrouwen als op God ?

Zoudt gij zeggen, gelijk als David ; ik ben een arm en verachtzaam man, wat zal God met dat arme harte doen? Zoudt gij zeggen als Hiram tegen Salomo, wat zijn dat voor steden? Zoudt gij zeggen : mijn God! ik hebbe zulk een listig, zondig harte, arm van alle goed, en rijk van alle kwaad, zal U, mijn Heere ! dat welgevallig zijn, zou ik dat U geven, wat zult Gij er mede doen? Ik zal 't heiligen, Ik zal 't opschikken, Ik zal 't verkwikken, Ik zal er op zien, zoo arm als 't is, zal 't Mij aangenaam zijn, al hebt gij niemendal, geld noch goed. Wat zult Gij er mede doen, Heere ? Ik zal 't rijk maken, Ik zal 't een kroon van goedertierenheid opzetten, Ik zal 't hier kroonen met genade en hierna met heerlijkheid. Daarop geven ze 't aan den Heere, zoo arm en zoo slecht als 't is.

Geliefden, wij hebben u eenige merkteekenen gegeven, waaraan men weten kan, dat iemand uit de natuur tot den genadestaat is overgegaan.

Acht hebben wij er afgehandeld, en wij zijn in 't negende bezig, en dat is de armoede des geestes.

Wij toonden dat er zulke armen waren, die God rijk maakte.

Wij toonden, dat de vromen meest armen naar het lichaam waren.

Wij zagen dat dit zoo was het welbehagen voor God.

Dan, dat de verworpenen doorgaans veel en rijk waren.

Dan, dat er geen een was, die genade had, of hij was een geestelijk arme, en dat er geen een geestelijk arme was, of hij had genade.

Toen toonden wij, dat de verworpenen ook wel geestelijk arm waren, en wij zagen, dat hun geestelijke armoede geen teken van genade was.

Toen zochten wij een verkwikkend en aanmoedigend woordetje te spreken. Toen spraken wij over het woord, dat Gods Geest gebruikte om die geestelijke armoede uit te drukken, en wij gaven een beschrijving van de armoede en eenige prenten. Het laatste was, ik heb van de armoede hooren prediken, ben ik een arme? Toen gaven wij veertien teekenen van de geestelijke armoede, en die waren deze: Kort, het eerste was, hun mond is er vol van. Het tweede, och! ik vreeze dat ik van gebrek vergaan zal. Het derde, och! ik ben zoo beschaamd, dat ik zoo ben, omdat mijn armoede mijn zonde en mijn schande is. Het vierde, zij gaan vernemen, of er geen redding voor hen is. Het vijfde, zij gaan bedelen. Het zesde, zij gaan op hope bedelen. Het zevende, dan beginnen ze te verlangen en te zien naar antwoord. Het achtste, zij zijn zoo nederig, veel te gering dat God hun iets schenken zou. Het negende, groote dingen durven zij niet eischen. Het tiende, de noodzakelijkheden verzoeken zij, daar zij geen gebrek aan mogen hebben. Het elfde, dan komt hun de Heere Jezus in 't oog, en die is hun zoo dierbaar. Het twaalfde, zij zeggen, Gij zijt mij niet te duur, als ik U maar hebben mag is 't al wel, om U wil ik gaarne alles verlaten. Het dertiende teeken was, 't staat mij zoo wel aan op genade te leven. Het veertiende was, zij hoorden zoo gaarne zichzelf verkleinen. Toen bleven ons nog eenige dingen over van dat stuk, en wij zeiden: als God ons belijft gelegenheid te geven, dat wij er die dan zouden bijdoen, dat wij heden zullen doen.

1. Eerst nog dertien of veertien teekens geven, die al zoo wezenlijk zijn als de anderen. Een mensch te gast zijnde bij een groote, het is gerecht op gerecht; men zegt: bewaart uw appetijt, daar zal nog wat komen. Zoo is 't in de genade ook: op die tafel komen allerlei gerechten. Als wij 't rechtuit zullen zeggen, zijn die veertien teekenen, die wij gehad hebben, wezenlijk geweest, ik weet niet of de anderen niet alzo wezenlijk zijn, die dertien of veertien zijn deze :

1. Eerst, vindt gij een arme, hij heeft niet vele vrienden, en dat heeft geen anderen grond als zijn armoede. Hij moet voor de deur staan, en hij mag niet ingelaten worden, hij heeft vele vijanden, en wordt van velen gehaat; maar de rijke heeft vele vrienden, zegt Salomo. De arme wordt zelfs van zijnen vriend gehaat.

De geestelijke arme vindt niet vele vrienden bij de wereld, zij worden niet veel geavanceerd, bij de ware Christenen dikwijls ook niet, die laten ze ook zoo al wat staan en zeggen: gaat heen,

wordt warm. Bij de wereld vinden zij geen ingang, en dikwijls bij de vromen ook niet veel, die sterke Christenen zijn. Joh. XV : 25, zei de Zaligmaker: zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat, zij zullen u ook haten. Dat iemand klaagt over geestelijk gebrek, dat is geen reden om hem te haten, men zou er beter medelijden mede hebben.

2. Gij zult ze daaraan kennen: Het is er even mede als met een natuurlijke arme. Zij worden gesmaad en veracht. Komt er een arme in 't gezelschap, 't is: staat daar, of komt zit onder op mijne voetbank; maar komt er een rijke, dan is 't al in beweging en reverentie. Al is 't dat de regtvaardige voortreffelijker is als zijn naaste, zoo is hij evenwel een verachte fakkel, naar de meening desgenen, die gerust is, Job XII : 5, en Matth. V, zij zullen uwen naam als kwaad verwerpen, zei de Heere Jezus, en Hij had even van de geestelijke armoede gesproken. Men eert noch acht ze niet veel.

3. Het derde teeken is: gij zult armen bij armen zien, en rijken bij rijken. Een arme Naomi en een arme Ruth, dat was een goed gezelschap. Zoo is 't in 't geestelijke ook. Al die geen geld hebt, ik noodige u bijeen aan mijne tafel, Jes. LV : 2. Een kind Gods in een stad of dorp, met wie vereenigt hij zich! Als 't armen zijn, die zult gij niet vee! zien verkeereren met groote Christenen. Klagers bij verzeerden, dat gaat doorgaans niet, dan worden die armen neerslachtig. Klagers bij klagers, dat gaat we!, kinderen in Christus bijeen, dan krijgt gij stichting. Jongelingen bij jongelingen, mannen bij mannen, vaders bij vaders, dan krijgt elk stichting. Armen bij armen, grooten bij grooten, dat voegt best.

4. De armen verstaan malkander. Dat een natuurlijk mensch in een kamer kwam, daar geestelijke armen zaten, hij zou niet weten wat er omging, als de eene eens begon te zeggen: ik heb gebrek aan weekheid, de andere: ik heb gebrek aan opregtigheid, en een ander: ik heb gebrek aan geloof, en een ander: ik aan bedachtzaamheid, en een ander: ik aan liefde. Hij zou zeggen, dat moeten slechte menschen zijn, die zulk een getuigenis van zichzelf geven. Maar komt er een geestelijk arme in, die zegt: ik versta hun tranen, en hun zuchtigen, en al hun klachten, zoo wakker en doen zij hun mond niet open, of ik ken die meening des geestes. Ik zeg eerst, een arme is gehaat; dan, men eert ze niet vee! ; dan, zij loopen bijeen; dan, zij verstaan malkander, zij kunnen niets vertoonen of zij weten hoe zoo een is.

5. Vuiligheid verveelt een eerlijken arme zoowel als een rijke, dat hij vuile kleeren heeft, een vuil huis om in te wonen, en dat

hij niets heeft om zijn hoofd op neder te leggen. Het verveelt een geestelijk arme, dat hij zoo vuil is, hij wou wel wat meer reinheid in zijn hart hebben als hij heeft. Ik wou, zegt hij, dat ik wat meer kracht van boven kreeg, om dat vuile er uit te krijgen, ik wou dat ik gelijk als de rijke in de genade wat meer glans op mij kreeg van heiligheid, ik wou wel wat minder van den ouden mensch hebben, en liever wat meer van den nieuwen mensch, ik wou den ouden mensch wel geheel uitdoen, en den nieuwen aandoen, Eph. IV, Col. III, ik wou ook wel heilig zijn in mijn hart, ik wou ook wel eens rein en onbestraffelijk voor God gesteld worden, en zoo de kroon van de overwinning dragen.

6. Het zesde teeken is: Heere! zegt die geestelijke arme, ik mag zoo arm zijn als ik wil, ik wil wel werken, en ik weet dat Gij in Uw Woord werk hebt voor zulke armen, die naar den hemel willen. Is iemand een eerlijke arme naar het lichaam, geen werk verveelt hem, geen reis is hem te lang, geen koude te zwaar, als hij maar met eere zijn kost kan winnen.

Heere! zegt zoo een, is er eenig werk? Ja, zegt de Heere, daar is werk om uwe armoede te boven te komen; strijd om in te gaan, werkt uwe zaligheid uit, bidt, en voegt bij uw biddenden mond een werkende hand, en wacht zoo op Mijnen zegen, en heft uwe oogen gedurig op naar boven in wensch en verwachting, dat Hij, die het werk in u begonnen heeft, het ook zal bevestigen. Zoo een geestelijk arme, hij trekt bij dage noch bij nachte zijn hand van 't werk niet af.

7. Het zevende teeken is: zoo een arme is niet haastig, wetende dat God alles schoon maakt op zijnen tijd, Pred. III: 11. Ik zal wachten op den Heere, zeggen zij, Micha VII: 7, Vertoeft Hij, zij verbeiden Hem, Hab. 11: 3. Zij zijn gelijk een bedelaar; als er gezegd wordt dat hij wat wachten zou, dat 's een goed teeken, zeggen ze. Zoo zegt God ook, Ik heb een uurtje, een vast stondekje van genade, maar dat is voor u verborgen. Daarom, zeggen zij, kom ik aan Uwe deure staan, Wie gelooft, die zal niet haasten, Jes. XXVIII: 16. Doet het, Heere! zeggen ze, als 't meeste tot Uwe eere is.

8. Het achtste teeken is: komt er dan een weinige van God, zij staan zoo verwonderd; is dat voor mij? wilt Gij, Heere! op mij zien? Wel zei Ruth, ik ben zoo verwonderd, dat ik daar mede mag zitten om spijze te gebruiken, en de maaiers laten voor mij altemets wat vallen van hunne handvullen!

Zoo is 't met een geestelijk arme; krijgen zij eens te bidden, eens wel ten Avondmaal te gaan, krijgen zij een bewerking, een

stilte, is dat voor mij, zeggen ze, hebt Gij zooveel voor mij boven duizenden, daar ik niet beter ben als die neffens mij ligt? Hebt gij hier naar mij gezien, zei Hagar! Wel zei David, uit het geslachte Israëls hebt Gij Juda verkoren, en uit het geslachte Juda hebt Gij mijns vaders huis verkoren, en uit mijns vaders huis hebt Gij mij verkoren, dat kan ik niet begrijpen!

9. Het negende teeken is: ze zijn voor het minste zoo uitermate dankbaar. Ik zou wel zeggen: gaat uit van mij, Heere! want ik ben een zondig mensche, Luc. V :8. Ik weet niet, hoe ik het U vergelden zal ; ik ben zoo blijde, dat ik U in den hemel eens eeuwig zal moeten danken; mijn Heere ! ik ben zoo dankbaar voor het minste kruimpje, dat er van de tafel van Uwe genade valt. Over welk danken zij ? Over een zucht, over een traan, over hun armoede; zij danken den Heere voor Zijn Woord, voor een opwekking, voor een gebed, voor hun weekheid. Wat zal ik den Heere vergelden? Ps. CXVI : 12. Daar hebt gij de dankbaarheid.

10. Het tiende teeken is : zij eeren God, zij geven God de eere; de eere, zeggen ze, als ze wat krijgen, zal mijne niet zijn. Drie dingen, zeggen ze, daar moet ik voor zorgen in mijnen gang naar de eeuwigheid. a. De wille Gods moet mijn weg zijn. b. De gunste Gods in Christus moet het toeverlaat van mijn harte zijn in leven en in sterven. c. De eere Gods moet in al mijn doen mijn einde zijn. Die drie dingen mogen ik noch gij niet missen. Ik zeg, Gods wille moet onze weg zijn, de gunste Gods in Christus. moet ons toeverlaat zijn, en Zijne eere moet in al ons doen ons einde zijn, Zooeeren zij God in al hun doen. Prijst iemand hen te veel, dat is niet wel, zeggen zij, eert God.

11. Het elfde teeken is: nu kan ik niet zwijgen, zij moeten spreken. Daar staan zij gelijk die arme weduwe bij het doode lijk van Dorcas, en zij toonden de rokken en kleederen, die zij haar gemaakt had. En gelijk als van Job, daar prezen zij hem op de straten hoe hij hun lendenen in hun armoede verwarmd had. De armen, zij halen het goede zoo op, dat zij genoten hebben; zij zullen u ontvangen in de eeuwige tabernakelen ; zij zullen zeggen, Heere, hebben zij geen genade, geef ze hun, zij zullen zulk een goede attestatie in 't gerichte van u geven, en zij zullen u in de eeuwige tabernakel ontvangen, en zij zullen zeggen, och God! laat die menschen niet verloren gaan, ze zijn zoo goeddoende geweest.

De geestelijke armen, hun mond is ook vol van 't gene God aan hun ziele gedaan heeft. Zij beginnen van dat uurtje, dat God het werk in hen aangevangen heeft, en zij gaan zoo door al die

weegjes, die God met hen heeft ingeslagen, en daar is hun mond als een fonteyne, Ps. LXVI : 16, Komt, hoort toe, zeggen zij die God vreest, ik zal vertellen wat God aan mijn ziele gedaan heeft. Ik had mijn gebed niet gedaan, of daar was al eene dankzegging, ik wierd verhoord, ik heb 't in den zin, zeggen zij, te verhalen. En als hun harte gaande wordt kunnen zij niet zwijgen; dan is 't looft den Heere, mijne ziele, ende vergeet geene van Zijne weldaden, Ps. CIII : 2.

12. Het twaalfde teeken is : de armen deelen malkander gaarne mede, en dan zijn zij wonder in hun schik. Gij zult zien, dat de eene bedelaar den anderen mededeelt, dat gezellen zijn. De geestelijke armen zeggen, laat ons tot beter samenkomen en tot stichtinge, maar niet tot erger. Dat zult gij daar meer hooren, als onder de verzekerden. Zij deelen malkanderen mede van hun gebed, van hun onderrichting in 't oplossen van zwarigheden. Zij deelen malkanderen zoo mede van 't geen zij gekregen hebben en 't gaat zoo van harte tot harte. Het gaat hun als Israël; die veel vergaderd had, had niet over, en die weinig vergaderd had, had niet te kort, zij leiden wat toe, en zoo kwam elk toe. Zoo doen de geestelijke armen, zij deelen malkander mede, en zoo komt er elk door.

13. Het dertiende teeken is : als zij wat gekregen hebben, zij leven er zoo lang bij, gelijk als een arme, krijgen zij wat, ze zijn zoo zuinig over een stukje geld en over een kleedje. Zoo ook, eene predikatie, een gebed, een belofte, een bewerkinge, zij heugen 't zoo lang; daarbij moet ik leven, zeggen ze : zij denken aan de vorige goedertierenheden ; 't is, mijne ziele denkt er wel terdege aan. O ! in zoo grooten nood en dood ben ik geweest, maar God heeft mij gered. Zij zetten er gedachtenis bij, en daar leven ze bij, en 't is hun als een koek, die die vrouw voor Elia bakte; zoo zijn hun die gestalten en die bewerkingen.

14. Het veertiende teeken is, daar ligt zulk een zegen in hun kleintje, dat het niet uit te spreken is. Ik heb in mijn leven lichamelijke armen, die ook geestelijk arm waren, hooren zeggen, dat kleedje moest over zes jaar al versleten geweest zijn, en God legt er zulk een zegen in, dat het mij nu zooveel verwarmt als toen. Hun deksel verwarmt hen meer als ons deksel ons, en hun spijsze gedijt hun meer als ons. De mensch leeft niet alleen bij den broode, noch bij den overvloed, maar bij den zegen. Daar liggen zulke zegeningen in een gebroken harte en in een verslagen gemoed, al zijn 't gekrookte rietjes en glimmende vlaswiekjes. Wat voor een zegen? Dit, Ps. XXXIV : 12, Ik ben nabij de ge-

brokenen van herten. Ik behoud de verslagenen van geest. Dit, Ik zal Mijne hand tot de kleinen wenden, Zach. XIII: 7.

Daar hebt gij nog veertien teekens, die altemaal in Woord grond, en die wezenlijk en klaar zijn. Wat zegt gij ? Zijt gij een geestelijk arme ? Al hebt gij 't nog niet, geeft het niet op, zoekt het te hebben. Hebt gij 't, ontkent het niet, gij zult misschien van deze tweemaal veertien wel tien teekens in u vinden, houdt ze vast, en ziet naar meer, al vindt gij er maar twee.

II. Nu een cordiaal woordetje. Armen, gij hebt genade, al zijt gij maar een gekrookt rietje. Ei, laat daarom uw hoofd niet hangen als een bieze, de Heere zal u niet breken, glimmend vlaswiekje! Is er water van verdorvenheid en van de wereld op uw smookend kooltje, de Heere zal 't wel weer te voorschijn brengen. Nog eens, zijt gij arm, gij zijt evenwel rijk, uw armoede zal eeuwîg blijven, en gij zult te rijker zijn. In den hemel zal 't altijd zijn, dat God het aan ons gedaan heeft, en daar zal God zool heel alles en in allen zijn, het vaatje zal al heel volloopen van dat zalige Wezen.

Eindelijk, gij zult het niet verliezen, maar gij zult de overwinning hebben, klein kuddetje, want 't is des Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijke te geven. Gij moogt hopen op den naam van den' Heere Jezus, Hij is voor u, of anders voor niemand, de inhoud van de zaligheid.

Ware armen, de liefste Heere Jezus begon er deze Zijne predikatie mede, en zij was niet uit, of Hij sluit ze met zallg te zijn. Gij zijt zalig dat gij uitverkoren zijt, gij zijt zalig dat gij wedergeboren zijt, gij zijt zalig dat gij een arme van geest zijt, met het begin van uw armoede, en gij eindigt in de zaligheid. Zoudt gij daar wel wat tegen hebben? ach neen. Nu mijn wensch, zei Paulus, is, God zal naar Zijnen rijkdom al uw nooddruft vervullen in heerlijkheid, door Jezus Christus, Phil. IV : 19. Dat gunne ons God, en Hij geve het ons tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

NEGENTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin dertien drangredenen gegeven worden om de geestelijke armoede smakelijk te maken.

WIJ lezen in de Handelingen der Apostelen, in het VI Kapittel op het 15 vers, dat, als Stephanus voor den Raad stond, zoo zagen ze zijn aangezicht als het aangezicht van een engel, en zij konden, hun oogen niet van hem trekken vanwege den glans. De kinderen Israëls zagen eens dat het vel van Mozes aangezichte zoo glinsterde, dat ze hun oog niet op hem konden houden. Stephanus zei, ik zie den Heere Jezus staan, hij kon er zijn oog niet aftrekken.

Geliefden, zoo zijn er hier ook menschen, welker aangezichten blinken door den glans en de heerlijkheid, die God op hen gelegd heeft. God legt glans op de engelen en op de hemelingen; maar wat voor glans legt Hij hier op zijne kinderen?

1. Eerst, zijn de engelen en de zielen der volmaakte rechtvaardigen in den hemel, Zijne kinderen hier op aarde levende zijn ook in den hemel, niet alleen in hun Hoofd, maar in hunne oefeninge. Eph. 11: 6, zij zijn met Christus gezet in den hemel. Zij vliegen naar den hemel, met vleugelen als der arenden, Jes. XL : 31. Wat voor vleugelen hebben zij? Zij hebben vleugelen van bidden, dan komen zij onder de bedieninge, zij hebben vleugelen van verlangen, vleugelen van geloof, vleugelen van liefde; daar vliegen zij met hun gedachten onder die schare, en zij bedenken de dingen die boven zijn, Col. 111 : 2. Gij zult al dikwijls, vinden, dat zij die dingen bedenken ruim zoowel als het tijdelijke.

2. Wat voor een glans nog? Dit, die groote vergenoegdheid. In den hemel is zulk een groote vergenoegdheid, zij zijn zoo tevreden in God; Gods kinderen mede : de godzaligheid zou niets zijn, was er de vernoegdheid niet in, 1 Tim. VI : 6, Ik ben zoo voldaan, zegt een kind Gods, met mijn God.

3. Wat is nog hun glans? Ze zijn zoo vurig, zoo vol brand voor den Heere. Dan komt de Heere, en Hij legt dien glans op Zijne kinderen, als zijne zake last lijdt, en dan vliegen ze al heel in brand. Ik heb zeer geijverd, zei de Propheet, voor den Heere. Zij ijveren met een ijver Gods, voor de zake en eere Gods; hun ijver is als het graf, Hoogl. VIII : 6.

4 God legt nog al meer van den glans der hemellingen op Zijne kinderen. Wat is 't voor een glans? De vastigheid van hun staat. Hunne gestalten veranderen wel, maar hun staat nooit. God heeft ze bevestigd, en hun staat is vaster als die van de engelen en van Adam vóór den val, daar zal er geen een van hen verloren gaan.

5. God legt een glans van gehoorzaamheid op hen. Zij willen wel, dat zij God zoo dienen mochten als de engelen in den hemel, 1 Petri I : 14. Als gehoorzame kinderen, spreekt alzoo ende doet alzoo, Jac. II : 12. Het is hier, ik zeg tot dezen ga, en hij gaat, en tot dien, doe dat, en hij doet het. Gods kinderen zijn al gehoorzamer als zij somtijds wel weten.

6. Ook legt God dien glans van onderwerping onder God op hen. Zij willen onder God stille zijn, het zijn stille berusters in den wille Gods.

In de Openbaringen riepen zij, Gij zijt heilig, waarachtig en rechtvaardig. Elk kind van God is zoo eene stille beruster; zij zeggen tot hun ziele, zwijgt Gode, weest stil, zal ik den drinkbeker niet drinken, dien God mij gegeven heeft? als er maar geen toorn in is, ze zijn zoo stille en zwijgen Gode.

7. Ze zijn zoo nederig voor den Heere, ze werpen boven en ook beneden hun kroonen voor God neder, en elk zegt, ik ben niets, ik kan niets, ik ben niets waard, al wat ik heb en kan en ben, dat heb en kan en ben ik door de genade Gods, door de vrijmachtige, genadige hand Gods, 1 Cor. XV : 10. Zoo zeggen al de geesten der volmaakte rechtvaardigen, en zoo zegt een kind Gods, ik durf niet denken dat ik iets ben ; leef ik, ik moet zeggen, ik leve niet, maar Christus leeft in mij, werke ik iets, ik en doe het niet, maar de genade Gods die met mij is, 1 Cor. XV : 10. Vermag ik iets, 't is door Christus, die mij kracht geeft, Phil. IV : 13. Daar ligt zoo eene heilige nederigheid over hen uitgespreid.

8. Dien glans ook : zijn die zalig, al die in den hemel zijn, zij ook. Zij zijn 't in Gods besluit ; in Gods raad staat het vast, dat ze in den hemel komen zullen. Ze zijn zalig in de beloften. Ze zijn zalig in hun geloofsoefening. Ze zijn zalig in hope. Ze zijn zalig in de voorsmaken van den hemel. Ze zijn zalig in de nabijheid Gods; daarin levende, ondervinden ze dat de goddelijke beloften zullen zeker zijn. Ze zijn zalig in de bevindingen. Wij weten, zeggen ze met Paulus, als ons aardsche huis van dezen tabernakel gebroken zal worden, dat wij dan een gebouw bij God zullen hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen, 2 Cor. V : 1.

9. Een glans ligt er op hen van heiligheid, vreugde, blijdschap,

'vrede. Geliefden, de majesteit van heiligheid ligt op hun aangezichte in hun gansche gedrag. 2 Kon. IV, daar bekeek de Sunamitische den Propheet, en zij zei, 't is een heilige. Te Sardis, zei God, daar wandelen ze in witte kleederen, zoowel als in den hemel voor Mijn troon.

10. Een tiende glans is deze, dat zij genoeg hebben. In den hemel hebben zij 't al, en hun ontbreekt ook niets, Ps. XXIII: 1. Ze zeggen, ik zal genoeg aan God hebben; Hij is de springader van 't levende water, Hij is 't, die mij alle genoegten geeft. Al was iemand een koning en hij had een koninkrijk, hoeveel hij heeft, hij heeft nog niet genoeg. Salomo's schepen moesten gaan halen daar in zijn rijk gebrek aan was. In den hemel is er geen gebrek, God is daar alles in allen, in de genade ook. Gelijk zij in den hemel genoeg hebben, wij ook.

Gij zult licht in uw hart zeggen, waar wilt gij heen ? Dat geschiedt misschien alle honderd jaren aan één, en dat ergens aan een groot man, aan Patriarchen, Propheten of Apostelen, daar God dien glans op legt. Zijn ze allen Propheten ? zijn ze allen Apostelen ? Neen. Ei, doolt niet, op den allerarmste zult gij misschien dien glans grooter vinden als op den rijke. Matth. V : 3 spreekt het de Zaligmaker uit, zalig zijn de armen van geest. Gij zult misschien zeggen, ligt der hemellingen glans op hen, wat zijn 't dan voor menschen ? Armen, treurigen, bedroefden, versmaden.

Wij hebben u het negende teeken van den staat der genade opengelegd, en dat deden wij zoo: dat wij toonden dat de vromen meest arm naar het lichaam waren ; dan, waarom God dat zoo belieft; dan, dat hun dat geen teeken van genade is ; dan, dat onvromen dikwijls rijk naar het lichaam waren ; dat is hun ook geen teeken van genade ; niemand heeft genade, als die geestelijk arm is ?

De vrage is dan, of eene onvrome ook wel geestelijk arm is ? Wij zeiden ja ; wij vroegen, is 't hun een blijk van genade ? en wij zeiden, neen. Dat toonden wij in verscheidene zaken. Toen hadden wij een moedgevend woord voor Gods kinderen. Toen gingen wij u de geestelijke armoede zonder optooisel vertoonen, en wij zeiden, kijkt of gij ze bezit. Toen zeydet gij, wij wilden wel eenige teekenen hebben. Dat deden wij, tot acht en twintig in 't getal hebben wij er voor uw harte gelegd.

Nu wou ik wel vragen, zoo gij er iets van kent, is 't u bevallig geworden, hebt gij er zin in ? Zegt gij, wie zou er zin hebben in armoede ? Bijna niemand, uitgenomen eenige hemellingen. Ach, zeggen die, dat ik het niet, en Gij het al moogt worden. Weest Gij, Heere, mijne volheid ! Ik wou wel gaarne altijd zoo

leven, met die lust, en ik en gij, al die genade hebben, moeten er toe bewogen zijn. Daar zijn zoo eenige genaden, daar 't zoo alles op draait, daar er dit eene van is, de geestelijke armoede. Wij zouden ze u in dit uurtje wel wat smakelijk willen maken, wij willen wel een beetje toedringen, om zoo als een arme van geest te leven. Gij zult zeggen, wat hebt gij er van te zeggen? Dit:

1. Eerst, als ik of gij genade hebben, wij moeten er op de rechte wijze aan gekomen zijn, langs zulke wegen, die God houdt, of houdt uzelfen verdacht. God houdt altijd dien weg, dat Hij dezulken in 't begin zoo dood arm maakt, dat zij zeggen, ik verga, zoo de Heere Mij niet helpt. De Heere houdt ze zoo arm, zoo naakt, zoo ledig, dat zij tot Hem komen om alle geestelijke gaven. Dat hart zegt, mijn God zal naar zijnen rijkdom al uwe nooddrift vervullen, Phil. IV : 19. Eene verzade ziele vertreedt het honigzeem, Spr. XXVII: 7. Wij kunnen niet zeggen, hoe arm dat Gods kinderen zijn ; hun ontbreekt het al. Dan hebben ze eens niet voorzichtig geweest, dan zijn ze eens haastig, dan zijn ze eens zoo oprecht niet als ze wezen moeten, dan zijn ze eens hoovaardig. Gij hebt geen deel aan Mij, roept de Heere Jezus van den hemel, zoo gij niet arm zijt, en dan hebt gij geene hope op God.

2. Waarom is 't zoo noodzakelijk arm te zijn ? Dat zijn de heerlijkste Christenen. Welk is een van de heerlijkste schepselen buiten den mensch ? Dat is het licht, dat alles fraai en heerlijk maakt. Waaruit heeft God het licht gemaakt? Uit niet, Gen. 1, Daar zij licht ; en daar werd licht. God, als Hij Zijne heerlijke kinderen formeert, wat doet Hij hun zien? Dat zij niet zijn. Uit dat niet maakt God Zijne kinderen tot kinderen, tot kinderen der heerlijkheid. Dat kunt gij zien in Abraham, David, Jesaja, Petrus, Paulus. Hoe waren zij gesteld? De eene zei, ik ben maar stof en assche ; een ander, wie ben ik en mijns vaders huis? Een ander, ga uit van mij, ik ben een zondig mensch; een ander, ik ben de minste van de heiligen, een ontijdig geborene. Leven gij en ik arm, zoo zijn wij voortreffelijker als onzen naaste, want hierin is de rechtvaardige overtreffelijker als zijn naaste, en daar zijn er geen voortreffelijker als die bij den onderstand Gods leven.

3. Dat ons bekoren moet, is dit: wilt gij bij een eerste ook een tweede en een derde genade hebben, gedraagt u als armen; zoo gij alreede vervuld en verzadigd zijt, zoo zijt gij niet bekwaam dat de Heere Jezus aan de deur van uw hart zou staan om u te vervullen, gij zijt, zou Hij zeggen, alreede vervuld, wat zou ik bij u doen? Maar tot de armen zegt Hij, hier moet Ik zijn. Als uw hand met iets anders vervuld is, al stond er 'dan iemand met een

klomp goud voor u, gij kunt ze niet aannemen. Als uw glas vervuld is met water, al stond er iemand met een heel vat wijn, daar kan niet in. Daarom zegt de Heere Jezus, komt tot Mij, gij, die geen geld hebt, Jes. LV : 2. Die zoo nederig zijt, Ik zal bij u komen om bij u te wonen, Jes. LVII : 15, en Matth. XI : 5, Den armen wordt het Evangelium verkondigd. Eerst moet gij arm worden, eer die blijde boodschap u verkwikken kan, dat God de God van een armen zondaar worden wil. Luc. XIV : 21 roept de Heere Jezus armen.

4. Ik en gij moeten armen zijn zoolang wij leven, zoo ik en gij onze nooddrift niet zien, kunnen wij niet weten hoe noodig ons de Heere Jezus is. Die ziet dat hij vuile kleederen heeft, zal tot den Heere Jezus gaan om met wisselkleederen bekleed te worden. Die ziet dat hij gewond is, dien zal alleen de balsem aangenaam zijn. Die ziet dat hij vol schuld is, dien zal alleen de Borge aangenaam zijn. Die ziet dat hij van gebrek vergaat, hoe aangenaam moet hem het Brood des levens wezen! Moet ik in 't zweet van mijn aangezicht mijn brood eten, dan wil ik ook in 't bloed van mijn aangezicht het Brood des levens eten.

5. Als gij arm zijt, zoolang en niet langer is de genade aangenaam. Dat ik bij u kwam, en gij waart rijk, en ik wou u een gift geven, zoudt gij niet zeggen, gij onteert mij ? Zoolang als gij rijk zijt, zoudt gij zeggen, gij onteert mij ; maar met dat gij arm zijt, is een gift u aangenaam.

6. In de zesde plaats, zoo gij niet arm zijt, kunt gij niet door de enge poort en langs den smallen weg naar den hemel gaan. Die is te nauw, als dat er een geestelijk rijke door zou kunnen ; maar den arme wordt toegevoegd een rijke ingang in het Koninkrijk. Wij mogen van die zeggen, wij hopen van u betere dingen, die met de zaligheid gemengd zijn. Hoe arm zullen ik en gij eens staan voor den Rigter, of wij ons leven niets voornaams gedaan hadden. Daar zal 't een Job niet willen, dat de lendenen der weduwen, die door hem warm geworden zijn, hem gezegend hebben. Die vrouwen, die den Heere Jezus van hare goederen gediend hebben, zullen zeggen, waar hebben wij U dat gedaan? Dorcas zal zeggen, waar heb ik dat aan die arme weduwen gedaan? Matth. XXV. Is er iets gedaan, 't is door uwe genade, dat ik het gedaan heb, Heere, mijn duivelsche natuur heeft het niet gedaan. Wat gij het? Gij kunt in den hemel niet komen als een rijke.

7. De armoede is al onze schat. Met de dingen van de wereld hebben zij niet veel op, maar alleen met dien schat, daar de mot

niet bij kan, en die de roest niet verderft. Uwe armoede is uw schat, gij zijt rijk in God, rijk in goede werken.

8. Die menschen zijn zoo gerust en stil in God, in hun rijken God; het is niet te zeggen, wat kalmte, stilte, rust en vrede zij bezitten, als zij zeggen kunnen, God is mij een rotssteen, mijn vijanden te hoog. Ps. LXXIII : 26, de Heere is de rotssteen van mijn hert. Als zij kunnen zeggen, ik wentel mijnen weg op God. Hij zal 't maken, God zal 't voor mij voleinden, ik geef het in Zijne hand, op den berg des Heeren zal 't voorzien worden, ik laat God zorgen, ik geef het alles aan Zijn believen, ik zou 't morgen willen hebben, en God zegt, 't is Mijn tijd nog niet. Gij leeft dan zoo stil en zoo sterk.

9. Niemand leeft woeliger als die niet arm is. Dan loopt men in dit gezelschap, dan in dat gezelschap. Dan heeft men geen rust, de slaap wijkt dikwijls van de oogen, en daar is geen aangename troost te vinden. Wij moeten tot zulken zeggen, waarom weegt gijlieden geld uit voor 't gene dat geen brood is? Het zal u niet verzadigen, Jes. LV : 3. Gij moet zoo arm staan voor God, dat gij niet leven kunt, of gij moet onderstand hebben.

10. Daar leeft niemand dankbaarder als die geestelijk armen. Laten ze mij smaden en alle kwaad doen, Heere, ik heb U evenwel zoo lief dat ik niet kan zwijgen van alle Uwe weldaden. Wat hebt Gij al aan mij gedaan, als een schepsel? En wat hebt Gij al aan mij gedaan, als een mensch, in de plaats en in het dorp of in de stad daar ik wone? Wat heeft God al goeds aan mij gedaan, ik kan 't niet zwijgen, als een lidmaat in de kerk, ja als een geestelijk onderdaan van Zijn genade-koninkrijk? Zij kunnen bij niemand zitten, of zij zeggen, ik moet het u vertellen, wat groote dingen Hij aan mij heeft gedaan, Hij die machtig is, en heilig is Zijnen naam, Luc. 1: 49. Moet de geestelijke armoede u nog niet bekoren?

11. Dan zult gij niet nijdig zijn, al is 't dat er een ander is, die u in gaven, bekwaamheden, en winst te doen voor den Heere voor gaat, en in zegen. De Geest Gods heeft geen lust tot nijdigheid, een kind Gods ook niet. Wat zegt gij? Wilt gij wel zoo geestelijk arm zijn? Zegt gij, omdat ik minder hebbe, zou daarom mijn ooge boos zijn, omdat Gods ooge over mijn naaste goed is? Ik moet zeggen, al deze dingen werkt een en dezelfde Geest, deelende een iegelijk in 't bijzonder gelijkerwijs Hij wil, 1 Cor. XII: 11. Het moet zoo alles medewerken ten goede, tot eere van God. Heeft een ander wat meer als zij, en zou er nijdigheid komen? Neen, de geestelijke armoede sluit dat al uit, zij worstelen en bidden er tegen, ik moet er dat uit hebben, zeggen zij. Hebt gij nog geen lust tot geestelijke armoede?

12. Zijt gij geestelijk arm, 't is u een teeken dat gij zalig zult zijn. Leeft gij en sterft gij arm, gij zult zoo voor Gods troon komen om vervuld te worden tot in eeuwigheid.

13. Dan mogen wij zeggen, de zalige God heeft u daartoe verkoren; God de Heere heeft er u toe wedergeboren; gij hebt het geloof gekregen, opdat gij zoudt zalig zijn; gij waart wel zalig, toen gij arm bij uzelf wierdt, toen gij stierft ook, en als gij eens voor God zult staan opgewekt, en gij zult zalig in eeuwigheid zijn.

Gij wilt altemets een teeken hebben, dat gij in den hemel zult komen; dat is u een teeken, als gij niets hebt. Te voren hadt gij wat, maar nu hebt gij niet, en gij hebt het al, God in Christus. Zalig zult gij zijn eeuwig, als gij in den hemel komt. Het is niet wat gerings, 't is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. 1 Joh. III: 2; 't is een gansch zeer uitnemend eeuwig gewichte der heerlijkheid, 2 Cor. IV: 17; 't is zoo groot, dat het niet te zeggen is. Wij zien zoo dikwijls van die ruime zale een plekje, maar wat zal 't zijn daar binnen!

Geliefden, wij wilden nu wel eens van u weten, hebt gij ze, bezit gij ze, zoudt gij wel durven zeggen, ik gevoel 't in mijn oefening in stilte, al wat ik heb en kan, heb ik bij Uwe gifte gekregen, Heere. Wat zegt uw gemoed? Wij wilden 't wel eens weten. Is 't u een waardige genade?

Zoo 't dat is, hebt moed, wat buigt gij u dan zoo neder? Wat zijt gij bekommerd? Heft uwe hoofden omhoog. Doet uwen mond maar wijd open, zegt God, en Ik zal hem vervullen, Ps. LXXXI :11. Wat begeert gij? Loopt naar den Heere Jezus, dien zoeten naam, Hij is voor u, Hij zal aan uw zijde wezen zolang als gij leeft, en als gij sterft tot in der eeuwigheid. Daar zegt een kind van God amen op, ja Gij zijt mijne volheid, en Gij zult het zijn en blijven, ik hoop op Uwen naam als op een volkomen Zaligmaker, ik zal er staat op maken, het was uw eerste predikatie, op den berg, zalig zijn de armen van geest, en uw eerste woord in die predikatie, en 't zal mijn laatste woord zijn. Is 't zoo niet wel, aan des rijken Gods deure te leven, daar te zoeken, daar te kloppen en te bidden?

Nu hebben wij het kenteeken van de geestelijke armoede zoo verre afgehandeld, en nu blijven er nog eenige gevallen over, die wij ook in 't vervolg tot verkwikking van de armen zullen zoeken af te handelen, en wenschen dat de Heere dit aan ons en u believe te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

EEN-EN-NEGENTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin :

Eenige gevallen van vromen, die arm naar het lichaam zijn.

WIL lezen, 2 Cor. VI : 10, Als arm, doch velen rijk makende ; als niets hebbende, ende nochtans alles bezittende. Al zijn wij arm, we maken nochtans veel menschen rijk ; al hebben wij niets, we hebben echter alles. Wel Paulus, zegt gij niet te veel? Neen, de Zaligmaker zegt het zelve, Openb. II : 9, Ik weet uwe armoede, doch gij zijt rijk.

Vromen hebben dien dikken slijk op hun rug niet, het goed van de wereld hindert hen niet te veel op den weg naar den hemel.

Zij zijn doorgaans zoo arm op de wereld, gelijk als zij er ingekomen zijn, naakt, en gelijk als ze er eens uit zullen moeten gaan. Zij moeten altemets zeggen, als een arme iets van hen eischt, ik heb niet om u te geven: Zij moeten altemets zeggen gelijk als de Apostelen : daar zit daar een kreupel man aan de deure des tempels en bedelt, men mocht er van denken, zouden zulke mannen niet hebben, maar wat zeiden zij ? Goud of zilver hebben wij niet, Hand. III : 6. Die uitwendige armen, wat doen zij ? Zij rekenen alles schade en drek. Het is de wille Gods, zegt een vrome arme, en zij schamen zich hun armoede niet, al was 't dat zij in den ingang des tempels zeggen moesten, ik heb niet ; daar eene arme weduwe met twee penningen kwam, zouden zij de offerkist moeten voorbijgaan.

Die armoede dragen zij edelmoedig. Wat is dat te zeggen ? Dit, 't maalt hun in de hersens niet. Zij geven 't aan de dispensatie Gods over. Daar is maar een zaak, zeggen ze, die ons harte naar zich trekt, en dat is, dat wij hier genade en namaals heerlijkheid bezitten mogen. Dat bedenken zij, en dat zoeken ze. Als wij dat mogen hebben, zeggen ze, laat de wereld dan met haar portie henen gaan, en wij zullen 't met genoegens aanschouwen; wij zien het zienlijke niet aan, dat is tijdelijk, maar we spelen met onze gedachten op dat groote goed, dat God weggelegd heeft voor degenen, die Hem vreezen, Ps. XXXI : 20.

Ziedaar, Gods volk zijn armen; zoo zijn ze arm naar het lichaam, en zoo zijn ze arm naar de ziel, ze wilden wel voor God als

doodarmen komen. Komen zij in de kerk, daar wordt wijn en melk gepresenteerd, maar zij moeten zeggen, ik heb geen geld; 't is wel, zegt God, die de Verkooper is van alle genade, uw **koopen** is ontvangen, hebt gij geen penning noch penningswaarde, Ik zal 't u geven, Jes. LV en Openb. XXII. Hebt ge geen gerechtigheid, Ik eisch dat niet; hebt ge geen waardije, geen rantsoen, Ik eisch het niet. Gij zult doorgaans vinden, als **koopen** in het Woord voorkomt, daar staat geen prijs bij. Gij zult voor niet ontvangen, zegt God.

Die armoede, als iemand die lichamelijke **zoo** draagt, en de geestelijke dus bezit, dat is een schat. Die **zoo** arm is, die heeft veel goed, daar is geen einde aan dat mensches goed, hij bezit meer als hij weet. Die dat bezit, het is een waardige schat, het is een **groot** rijkdom als al de schatten van Egypte. Zij zeggen van 't goed van de wereld, gelijk Hiram tegen Salomo zei, wat zijn dat voor steden? Zij zouden dien schat niet willen missen voor al 't goed van de wereld, al gaf hier iemand al 't goed van zijn huis voor, men zou hem 't eenemaal verachten. Deze schat is hun tot een licht in de duisternis, als hun ziel onder een wolke is ; 't is een schat, die hun troost geeft in hun treurigheid, die hun hulpe en raad geeft in hun radeloosheid; zijt ge arm naar de ziele, dan zal 't u raad geven. Dat is een schat daar zij alles in hebben. Het is de rijkdom, die zulke menschen bezitten in nood en dood, in al wat hun ontmoet in alle kruis, in gezonde en zieke dagen, zelfs op 't sterfbed.

Uw armoede en de mijne, 't is ons een schat, als wij ze **zoo** bezitten, geliefden. Als **·gij** ze bezit, gij zult **zoo** doodarm voor God in 't oordeel eens staan. Geliefden, 't is een schat, hoe meer gij er van geeft, hoe meer gij er van wint.

Meent gij, dat ge er armer door wordt, als ge er wat van geeft? Neen, ge wordt er rijker door. De Zaligmaker **zeide** eens, Ik ben een wonder en een vreemd man ; zij ook, ze zijn **teekenen** en wonderen. Alle goed is genegen **zichzelve**n mede te **deelen**, zon, maan, sterren, zij **deelen** hun licht mede, de wolken **deelen** den regen mede, de lucht, de vogelen, de visschen, de aarde haar gewas; **zoo** is **Gods** volk, zij **deelen** wat mede tot dien tijd toe, dat ze niet meer mede **deelen** kunnen. Als de wereld dan zegt, deelt mij mede van uwe olie, dan zeggen ze, nu is de markt gedaan, anders **deelen** ze mede, ze **deelen** malkander mede, ze stichten malkander, en hoe meer ze geven, hoe meer ze houden.

Geliefden, gij weet dat wij het negende kenteekentje van den staat der genade onder handen hebben. **O !** wat moet er ons veel

aan gelegen zijn, of wij in de natuur of in de genade zijn! Wij hebben, om dat te kunnen zien, reeds acht kenteekenen afgehandeld ; nu zijn we in 't negende bezig, dat is de geestelijke armoede.

Daar zal er geen een in den hemel komen, noch geen een genade hebben, of hij zal een geestelijk arme zijn. Noch onze kracht, noch onze gaven, noch onze deugden kunnen ons helpen, maar alleen de gifte Gods.

Laat ons toe, dat wij uw geheugen wat versterken. Wij hebben gehad : 1. Dat de vromen doorgaans naar het lichaam arm zijn. 2. Waarom belooft God dat zoo ? 3. Die uitwendige armoede is hun geen bewijs van genade. 4. De goddeloozen zijn doorgaans rijk. 5. De geestelijke armoede is in groot en in klein een bewijs van genade. Toen zeiden wij in een volgende predikatie, is er in de goddeloozen ook niet wel een armoede des Geestes? Wij zeiden, ja, en wij toonden waar zij in bestond. Dan, is 't hun wel een bewijs van genade ? En wij zeiden, neen, en wij deden blijken dat hun armoede geen bewijs van genade was. Toen gaven wij een hartelijk aanmoedigend woord aan Gods kinderen : God, zeiden wij, zal u eens rijk maken. Toen gaven wij u een prent van de geestelijke armoede. Wij gaven ze u in hare eigene gedaante zonder blanketsel, Toen deden wij u zien, hoe een arme was, toen zeiden wij, wordt gij nog niet belust en bewogen om zo0 een arme te zijn ? Dan hadden wij, hangt er de genade aan, ik wou dan wel eens weten of ik ze hadde ? Toen gaven wij u verscheidene blijken, daar God zijn Woord mede versiert, en die leiden wij toen in uwen schoot.

In de laatste predikatie vraagden wij, of gij nu nog geen lust hadt om arm te zijn ? Wij drongen er u toe aan, dat gij zeggen zoudt, dat is mijn schat en blijdschap. Toen zeiden wij, dat we nog moesten hebben eenige gevallen van consciëntie, die wij ook ordentelijk, als 't God belieft, de gemeente zullen zoeken te vertoonen.

Eerst, eenige gevallen van de vrome armen naar het lichaam. Dan, iets van de onvrome naar het lichaam. Dan, iets van de vromen, die rijk zijn naar het lichaam. Dan, van de onvromen naar het lichaam, die rijk zijn. Dat zijn de vier hoofdstukken, die wij niet voorbij kunnen, of wij moesten ze bij deze armoede des geestes plaatsens. Wij zullen 't nog eens zeggen: 1. Eenige gevallen van de vromen, die arm zijn naar het lichaam ; wij moeten u niet verachten, die zulken zijt, wij moeten niet zeggen, zit gij daar aan mijne voetbank, wat zou ik u met mij moeiën? Wij moeten weten dat God onder de armen dikwijls meest werkt. Dat wilden wij hier ook bij hebben. 2. Daar zijn er onder

de onvromen, die geen genade hebben, die ook arm zijn: die moeten wij ook behandelen. 3. Zijn er vromen, die door Gods goedheid er zeer wel bij kunnen; die moeten wij ook hun deel geven. 4. Eindelijk zijn er onvromen, die rijk zijn ; die dienden wij ook te bezien. Zet een weinigje uw hart op de zake.

Een kind Gods, een gekrookt rietje, ach zegt hij, ik zie armoede tegemoet; ik worde ongezond, al wat ik doe, dat gaat mij tegen, ik vreeze dat ik nog dood-arm worden zal. Een ander zegt, ik ben 't al ; bij mij is alles gebrek, bij mijne genade belijft God mij dat deel te geven, daar Salomo voor schrikte, Spr. XXX. Wat bad hij? Geef mij doch geene armoede. De een zegt, ik zie ze tegemoet, 't en zal mij treffen, ik wachte ze. En een ander zegt, ik hebbe ze. Die ze tegemoet zien, en die ze bezitten, daar zal misschien wat op uw harte zijn.

I. Eerst, dewijl het God belijft dat ik arm ben, mag ik mijn best niet doen om iets te bezitten, zal ik God geen ongenoegen doen, als ik gaarne wat meer zou hebben? Ik antwoorde: zoudt gij niet mogen, och ja, gij moogt wel staan naar wat meer, gij moogt uw best wel doen.

1. De Heere heeft het u zelfs geleerd, Hij heeft u leeren bidden om dagelijksch brood.

2. De Heere antwoordt op die gebeden, en Christus zegt, bidt uwen Vader in 't verborgene, Hij weet wat gij behoeft, Hij zal u helpen en zegenen op zulk een wijze als 't Hem belijft.

3. Ik gebiede het u, zegt God, waartoe zou ik u zes dagen geven om te arbeiden? Wel dan, arbeidt zes dagen, en met lust, viert den zevenden, Gods Woord smaakt.

4. Zoo gij het niet en doet, dan zult gij ongeregeld worden, 2 Thess. III:11. Dan zou men moeten zeggen, die gaan lui en ledig bij de huizen om, die niet en werkt, dat die ook niet en ete, vs. 10.

5. Gij moogt wel naar eene betere conditie staan, want beziet de allervroomsten eens, hoe hebben zij gewrocht? Jacob zeide tegen Laban, nu heb ik deze twintig jaar bij u geweest, wanneer zal ik voor mijn huis gaan werken?

6. God zegt; die zijn huis niet en verzorgt is erger als een Heiden, die zijn huisgezin niet voor en staat is erger als een ongeloofige. Een vlijtige hand zal God zegenen, maar als rook den oogen en edik den tanden, alzoo is de luiaard dengenen, die hem om een boodschap zendt. Den eerstgeborene van een ezel

mochten zij niet lossen, zij moesten 't den nekke breken, om te toonen dat God de tragen niet mag lijden.

7. Gij moogt het doen, God eischt het van u, het is Hem aangenaam, en Hij prijst zulken in zijn Woord. Wat deed eene Ruth. Van den morgen tot den avond stond zij daar en braadde in de zonne. Jacob zeide: ik hebbe geweest dat mij bij dage de hitte en bij nacht de vorst verteerde. Die naartige Paulus zeide, met deze handen heb ik nacht ende dag gewrocht. Gij moogt dan naar wat meer staan, maar deze bepalinge moet het hebben.

a. Eerst, gij moet het niet doen om maar wat groots te willen schijnen, Jer. XLV :5, zegt God, zoudt gij u groote dingen willen zoeken, Baruch? en zoekt ze niet.

b. Gij moet de dingen van de wereld niet meer schatten als zij zijn. Zulken zetten ze niet te hoog, die zeggen en gelooven, daar staat op ijdelheid der ijdelheden, 't is altemaal ijdelheid, 't uitnemendste daarvan is moeite en verdriet, 't en geeft u niet 't gene gij wel denkt.

c. Gij moet het zoo doen, dat gij er u minst aan gelegen laat. Belieft het U Heere, zeggen de vromen, mij niet meer te geven, ik laat er mij minst aan gelegen, als ik maar genoeg hebbe om U te verheerlijken. 't Is doch: zoekt eerst het koninkrijke Gods, Matth. VI : 33. Werkt niet om de spijs die vergaat, maar die blijft tot in het eeuwige leven, Joh. VI : 27. Houdt u los van alles, laat geen schepsel heer over u zijn; wij moeten heer en meester over 't schepsel zijn.

d. Nog eens, houdt u altijd los, zegent God uwen arbeid, groeit gij aan in vermogen, houdt u los, bezit het als niet bezittende, I Cor. VII: 30. Doet ook wel aan anderen, naar den zegen, dien God u geeft.

Op deze wijze moogt gij staan naar wat meer; de genade is eene vriendinne van de naartigheid, het staat zoo leelijk als men niet arm is, en dat men niet naartig is, en nog leelijker als men arm is.

11. Een tweede geval : daar ligt nog wat op mijn harte, ik doe mijn best, daar heb ik geen klopping over, maar ik vorder niet. Ik ben over twintig jaar al arm geweest, en ik ga nog meer achteruit. Ik antwoorde :

1. Daar zijn er wel die vorderen, maar niet allen, maar wat vorderde een Jacob en Ruth, een Naomi ? Gij moet er evenwel naar staan. Sommigen wisten 't wel dat zij niet vorderen. Dan zeiden zij, God belieft het zoo. Neemt dat het ook zoo was, dan hebt gij dikwijls naar de ziele uw verkwikking.

2. Dat is ook tot verheerlijking van God, dat Hij u arm belieft te laten zijn. Dat gij eens een schilderij zaagt, daar een koning in zijn gewaad stond, en een soldaat in de wapenen, en gij zaagt dat de man daar van achter af een bedelaar stelde; zou de kunstenaar in zijn wijsheid en macht zoowel niet verheerlijkt worden in 't portret van den bedelaar als in 't portret van den koning, en dat hij elkeen plaatst daar hij wil ?

Zoo doet God ook ; die zegt : Ik stelle zooveel heerlijkheid in een bedelaar met genade als in een koning zonder genade. In den bedelaar met genade zult gij Mijn beeld vinden, maar in den koning zonder genade het beeld des duivels. En gij kunt er Mijne vrijmacht in zien, dat Ik den bedelaar plaatse daar Ik wil. Ik hebbe de armen ende de rijken gemaakt, als Mij dat belieft, zoo wil Ik ze bij malkanderen doen leven.

Een rijke zegt, wat baat mij al mijn goed, als ik niemand heb, die mij helpt, ik ben niet bekwaam om zonder hulp te leven. De arme kan weer zonder den rijke niet leven, hij werkt er voor, en hij ontvangt loon, en zoo leven zij met malkanderen. Het zou in de wereld niet wel gaan als er geen armen en rijken waren ; nu zijn de armen de rijken tot verkwikking, en de rijken wederom de armen, en zoo verheerlijken zij tezamen God.

Gelijk nu iemand uit zijne armoede zijne genade niet besluiten kan, zoo kunt gij ook uit uwe armoede het kwade niet besluiten. Komen zulke armen ergens in een huis, zij brengen er hun zegen in, Laban zeide, Jacob gij brengt den zegen in mijn huis. Joseph bracht den zegen in 't het huis van Potiphar, Lot in Sodom.

3. Nog eens, armen, die genade hebt, neemt dit tot uw verkwikking. Wij moeten zeggen, onder uw slag werkt God meest, de armen daar is God meest bij. Wij moeten ook dit zeggen, in uw armoede hebt gij ook uw goed. O daar is zulk een schat bij u, gij hebt altemets een staande gezondheid, uw eten, drinken, slapen, het gedijt u al wel. Gij hebt dikwijls een aangename huisvrouw en liefelijke kindertjes, en vrede ten uwen huize, en daar wordt niet veel gezondigd. Gij zijt dikwijls luchthartiger als een rijke. Weet gij wat uw goed is ? Gij moet niemand opzitten om hem te behagen, gij moet niemands fouten deugden noemen, Ja gij zijt arm, maar gij zijt dikwijls van zulk een goeden geruchte in de wereld, en wat is een goeden naam niet waard ? Zij is uitgelezenner dan grooten rijkdom, Spr. XXII :1. Sterkt en verkwikt u daarmede, gekrookte rietjes. God blijft u verkwikken, al vordert gij niet in die dingen, die wij doorgaans hebben.

III. Ja, zal iemand zeggen, ik heb wel wat gevorderd, maar ik moet het alles verlaten ! Ik antwoorde u :

1. Niet als in tijd van vervolging ; dan zagen zij de berooving hunner goederen met blijdschap aan, Hebr. X : 34.

2. Dan, als Christus en uw goed in oppositie komt, dan kunt gij in Pharao's hof niet blijven.

3. Dan, als de druk algemeen is, dan moet men malkanderen medeelen van onze goederen. Vrouwe, zeide Elia, bakt voor mij eerst een koek, 1 Kon. XVII: 13, en Jer. XXXVIII, hij kreeg alle dagen een bolle broods in 't gevangenhuis, totdat het meel op was. Zoo was 't Hand. II, IV, V. Daar hadden zij het algemeen, doch zoo, dat Petrus zeide tot Ananias, wildet gij het niet doen, was 't niet uwe ? Als gij van alles af moet om de liefde Gods, en om des Heeren Jezus wille, dan zal God u het duizendvoud vergelden. Na vele dagen zult gij het vinden, als gij om Gods wille van uw goed scheidt, God en zal van u niet scheiden. En gij moet er evenwel van bij uwen dood ; wil God het wat vroeger hebben, Hij zal 't onder Hem niet laten.

IV. Het vierde geval is: het is of gij zoudt willen zeggen dat ik rijk was, zijn die dan ook rijk, wie is er dubbel rijk; ik antwoorde u: een vergenoegde arme, en een arme die genade heeft.

1. Een arme, die vergenoegd is, die klaagt niet, het is tot zijnent wel. Als 't de wille Gods zoo wil, ik zwijge Gode, zegt hij. Wat is hun schat? Dat zij op God vertrouwen. Wat is hun schat? Dat zij van geen kommer verteerd worden. Zij wentelen hun weg op den Heere; Hij zorgt voor mij, zeggen zij, en dat is mijn rijkdom, Phil. IV : 11, 12. Toen ik dat geleerd had, zeide Paulus, overvloed en gebrek te hebben, mij naar alles te gedragen, toen was ik rijk.

2. Een arme die genade heeft is dubbel rijk. Waarom ? Wat rijkdom heeft hij ? Wat is zijn goed ? God drieën, dat is zijn erfdeel en al zijn goed. Christus de Middelaar, de Heilige Geest in al Zijne gaven en werkingen in hun hart. Wat nog? Het verbond der genade, en al de goederen, die daarin zijn. Wat nog? Dat ik sterven moet is mijn schat, zeggen ze, en gewin, Phil. I: 21. Wat nog? De hemel is mijn en de eeuwige heerlijkheid. Wat zegt gij nu, zijn ze niet dubbel rijk, de armen, die vergenoegd zijn en de armen die genade hebben?

V. Nu is er een vijfde geval, en dat is: of een arme naar het lichaam en die genade heeft, wel wat geeft.

Wie geeft er meer, een rijke, die geen genade heeft, of een arme, die genade heeft? Aan wie en wat geeft zulk een arme ?

Ik antwoorde u: hij geeft wat aan God, hij geeft wat aan de rijken, hij geeft wat aan de armen, hij geeft wat aan allen, 't is een wonder werk!

1. Wat geeft hij aan God? Zichzelven, een verbroken herte en verslagen geest. Ik zal dat niet verachten, zegt God, Ps. LI : 19.

2. Wat geven zij aan de rijken, die aan hen wel doen ? Een dankbaar harte, hun gebed, hun liefde, hun tranen, en als ze sterven, of als 't hun kwalijk gaat, ze zouden wel bij de bare staan schreien, gelijk die arme weduwen bij 't lijk van Dorcas, daar kwam elk met zijn kleedje, dat zij hen gegeven had, en zoo betuigden ze hunne liefde.

3. Wat deelen zij aan anderen mede, daar ze mede verkeereren? Dikwijls een stichtelijk woord of een geestelijke gave, die God hun gegeven heeft, hun hulpe, raad, ondersteuning. De rijken gaan dikwijls heen en denken er aan, het maalt hen in hun harte, zij werken er mede; zij zeggen, hoe gezegend is dat schepsel, och was ik ook zoo! Ze zijn arm, doch velen rijk makende. God zegent hun gedrag zoo aan de rijken, dat zij moeten zeggen, arm man, uw deel is beter als het mijne. Iemand bij de vromen komende op de wereld om van hunne olie te koopen, dan zult gij de olie niet stil zien staan.

4. Wat geven zij aan de armen? Hebben zij eens een goede ontmoeting gehad, al was 't maar een duit of een oortje; de schatkist kan ik niet voorbij, zeide die vrouwe. Kunnen zij niet ordinair geven, zij geven een traan en een zucht tot God.

VI. Het zesde geval is: hoe arme vromen hun hoofd moeten ophouden? Ik en gij zijn nog niet dood, God zou wel een vreemden weg kunnen houden om ons te verminderen. Hoe moeten wij ons in de lichamelijke armoede ophouden? Ik antwoorde, met ons zielsgoed, en met te zeggen: mijn Heere! met dit kan ik het andere dragen en missen. Luther placht te zeggen, het dierbare Woord en de genade, die God in 't harte geeft, dienen al het lijden van de tegenwoordige wereld te verslinden. Dat is recht zoo, wij zijn 't er eens mede. Basilius, die godvruchtige man, als hij speculeerde met zijne gedachten op Matth. V : 3, Zalig zijn de armen van geeste, zoozeide hij met nadrukkende woorden: ach Heere! zulke woorden dienen ons kloekmoedig en met blijdschap door alle lijden heen te voeren. Verkwikt er u mede, die genade hebt. Vervolgingen, verdrukkingen, noch armoede, niets zal u scheiden van de liefde Gods, noch t zal Gods liefde van ons niet scheiden.

Nog eens, denkt, al zijt gij arm, dat vele groote heiligen dien

beker op hun hand gehad hebben. Had ze Jacob niet op zijn hand, als hij maar een staf had, daar hij mede reisde? Had ze David niet, als hij zijn vader en moeder bij den Koning de Moabieten bestelde omdat hij ze onderhield, en als hij hen boden zond om een stukje brood bij Nabal? Had ze Ruth en Naomi niet? Ja, had ze Paulus niet en zijne medgezellen? Ze hadden ze al dikwijls op hun hand. Verkwikt er u mede. De weg moet u zooveel te zoeter zijn, omdat zooveel heiligen ze betreden hebben. Uw Hoofd zelf heeft ze bewandeld; want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, daar Hij rijk was, dat Hij om uwentwille is arm geworden, 2 Cor. VIII : 9.

Wij hebben dit eens van iemand gehoord, die in de bediening was; hij was op zee op een tocht, hij geraakte aan 't eiland Maltha, toen was er, zeide hij, als geen geest meer in mij, mag ik op dit eiland op mijne knieën liggen, zeide hij, daar Paulus op zijne knieën zoo menigmaal gelegen heeft, en hij geraakte daarna nog hieromstreeks.

Zegt, mag ik dien weg gaan, dien mijn Hoofd gegaan heeft, geboren in een stal, niets hebbende om Zijn hoofd op neder te leggen, gediend wordende van de goederen van anderen! Sterkt er u mede; Hij was de sterke God, Zijner was de aarde en hare gansehe volheid. Hebt gij dat ook niet voor uw Hoofd ten beste, vrome armen? Verkwikt er u mede, gij zult het niet eeuwig dragen, God zal 't eens doen ophouden. Sterkt uw harte met deze en diergelijke dingen, dat gij voor de tranen, die gij nu drinkt, eens wijn in 't Paradijs zult drinken. Voor uw geringe portie zult gij eens eeuwig feest hebben met den Middelaar. Voor uw gescheurde en gelapte kleederen zult gij eens wandelen in witte kleederen. Voor uw arm hutje, daar gij nu in woont, zult gij eens zijn in dat prachtige paleis. Neemt dat tot uw verkwikkinge, hebt gij hier geen voet lands eigen, God zal u eens alles doen beërven. Dan zult gij al uwe armoede en **smarte** haast vergeten hebben. Jozeph in Egypte, mijn kind Manasse, ik heb 't al vergeten wat mij ontmoet is. Zijn andere kind moest Ephraïm zijn, God heeft mij doen wassen in een vreemd land.

Daar hebt gij onze zes gevallen, arme vrome harten. Wat nood, verkwikt er u mede. In 't toekomende wat anders. De Heere **zegene** nu dit -woord aan ons allen, Amen.

TWEE-EN-NEGENTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze stukken :

- I. Zijn er onvrome armen ? Ja.
- II. Is hun armoede een teeken van genade? Neen.
- III. Wanneer zulken hun armoede misbruiken.
- IV. Wat onderscheid dat er tusschen een onvrome arme en tusschen een vrome arme is.
- V. Hoe moet een onvrome arme behandeld worden ?

WIJ lezen, 1 Kon. X: 1, dat de zuider koninginne, het gerucht van Salomo gehoord hebbende, vanwege het gerucht en vanwege zijn grooten naam, die van hem uitging, trok uit haar land, en zei, ik moet hem eens gaan zien en hooren, ik geloove dat ik hem wel wat voor zal stellen, daar hij niet op zal kunnen antwoorden, en, zoo kwam zij om hem met raadselen te verzoeken.

Raadsels, wat zijn dat? Dat zijn duistere redenen, daar met korte woorden klaarheid aan moet gegeven worden. Wij vinden dat dit al een oud gebruik is geweest, zelfs onder de Heidenen, dat zij met raadselen malkanderen hebben opgehouden. Num XII, zei God van Mozes, Ik sprak met hem niet door raadselen of duistere redenen. De Apostel Paulus sprak ook niet door een duistere rede. De Zaligmaker, als Hij Zijn mond opende, zoo was 't in spreuken en in raadsels, Matth. XIII. Daar was van Hem voorzeggd, dat Hij Zijn mond zou openen door gelijkenissen.

De vromen in oude tijden waren gewoon malkander met raadselen te onderhouden. Rigt. XIV zei Simson tegen zijn gezelschap, dat gij in deze zes of zeven dagen raden moet op dit feest, is dit. Het blijkt dat het onder de onbesneden en onder 't volk Gods plaats had. Gij kunt het lezen in het derde boek van Ezra in de Apocryphe, daar de lijfwachten, die op den koning moesten passen, malkanderen met raadselen onderhielden; de eene zei dit, de andere dat, de andere weer wat anders.

Wat was hunne spreuk of raadsel ? Wat dat er sterkst was? De eene zei de koning; de andere, de vrouwen ; de andere, de wijn; de andere, de waarheid, want die heerscht, zeide hij, tot in der eeuwigheid. Zoo onderhielden ze malkander met sierlijke

spreuken. Ik heb er gekend, die nooit bijeen kwamen, of zij stelden een vrage of een geval voor onder de vromen, om den anderen dag, als zij weder bijeen kwamen, te verklaren., en dat was eene gezegende oefening; geschiedde dat wat meer onder de Christenen, men zou malkander met meer vermaak aanzien, men zou malkanderen in 't geestelijk leven wat meer slijpen.

Waarom deden 't de Heidenen? Om hun tijd wat nuttiger door te brengen, om malkander in de kennisse te slijpen, en om de zonde uit hun gezelschappen te houden. Ja die zich daarin oefende, blonk uit boven anderen. Ja, ze zouden er een goeden schat door krijgen, en 't zou hun een springader van verkwikking wezen hun gansche leven door. Wie dat wil doen, gij zult malkander ontmoeten met blijdschap, zeiden ze, en 't zal in uw gezelschappen stichtelijk zijn. Was dit bij Heidenen zoo, en is dat zoo weg onder ons, waar mag dat vandaan komen, waaruit vloeit dat, dat wij dat niet gaarne doen? Dat zal ik u eens zeggen.

1. Eerst, het vloeit uit ledigheid, uit gebrek van stoffe, men weet malkander niet aan den gang te helpen noch te houden. Het is zoowel geestelijke wijsheid, iets te bedenken, en voor te stellen, als uit te leggen. Wilt gij daar raad toe hebben, leest het Woord; daar is niet één kapittel, of daar zal wel een geval van 't gemoed in zijn. Wilt gij lezen dat u daar meest aanleiding toe geeft, zoo leest dan het boek Job, de Psalmen Davids, de drie boeken van Salomo, de predikatiën van den Heere Jezus, de brieven van Paulus.

2. Het tweede, daar 't uitvloeit, is, men is niet gaarne bot gesteld; het zou dikwijls gebeuren, dat gij niet zoudt kunnen antwoorden, dat gij zoudt moeten zeggen, ik ben nog tot die hoogte niet gekomen, ik zou wel moeten zeggen met den kamerling, hoe zou ik het verstaan, zoo er niet iemand is die het uitleide? Hand. VIII : 31. Men zou wel tot hen moeten zeggen, 't geen de Zaligmaker eens zei tot de Emmausgangers, o onverstandigen en tragen van herten, Luc. XXIV : 25. Men zou er van moeten zeggen dat zij als een groot beest zijn, en dat heeft een Christen niet gaarne.

3. Ook spruit het daaruit, als zij bot zaten, zouden ze zeer verhard moeten zijn, als zij niet beschaamd zouden wezen; ze zouden moeten -zeggen, Ik heb de wetenschap der heiligen niet gekend, Spr. XXX : 3.

4. Het vierde, daar 't uit spruit, is, ze zijn niet vurig van geeste. Gij zijt zoo slap, dat ge als een doove kole zijt, daar is geen vuur in u.

Ijzer scherpt men met ijzer, maar gijlieden zijt als een dove

kole, daar is zooveel vuur niet in u om een vrage op te geven of te beantwoorden.

5. Het vijfde, daar 't uit spruit, is : men is in de gezelschappen niet gaarne zoo ingespannen, noch thuis, noch in de conversatiën daar scheelt het. Zoo ongescherpt te leven, lust ons niet. Men denkt liever aan 't aardsche als aan 't hemelsche.

6. Spruit het daaruit; de nijdigheid bekruipt ons. Daar is dikwijls iemand in 't gezelschap, die bedreven is, en die krijgt dan eere en achting, en dat ziet men noode, men kan niet zien dat iemand meer is als wij, wij kunnen tot die hoogte van nederigheid niet wel komen om ons te voegen bij de nederige.

7. Spruit het daar uit, omdat die er in bedreven zijn, altemets besmet zijn. Zij zijn altemets besmet boven anderen. Zij hebben 't ook niet geleerd zich te voegen bij de nederigen, ze zien maar op hun talenten en gaven.

8. Vloeit het daaruit; men krijgt altemets een smaadnaam. Dan is 't, wat wil die klapper zeggen? Hij is een verkondiger van nieuwe dingen, zeiden zij van Paulus, 't schijnt dat hij wat meer wil zijn als anderen, die snapper, die opzwetser, Hand. XVII. Het is een gelijkenis van vogeltjes, die wat zaad oppikken en een groot gedruisch maken als ze weg vliegen. Het is de gelijkenis van een deel arme lieden, die daar op de markt wat tarwegraantjes oprapen en die daar dan mede gaan pronken. Zij hebben niet geleerd, als gij gescholden wordt en scheldt niet weder.

9. Ten laatste vloeit het daar uit: men raakt eindelijk tot twist en dat wil God niet. Gij moet geen twistvragen doen. De gemeente Gods heeft die gewoonte niet, 1 Cor. XI.

Als 't wel gesteld is, dan is er zegen te wachten, als men malkanderen zoo onderhoudt met spreuken en raadsels, en gevallen van 't gemoed verhandelt. Dan bouwt men en sticht men malkanderen. Wilt gij de gevallen van 't gemoed lezen, leest dan Amesius, en Simonides over 't Avondmaal.

Geliefden, als dat geschiedt, dan zal al dat zondige verkeer wegraken, en dan zal al dat klappen en snappen in de gezelschappen geen plaats hebben. Ja, indien dat in de gezelschappen des vromen was, dan zou men op malkanders genade leven, en men kwam uit de gezelschappen vrijmoedig tot God, en die Gods volk zagen zouden 't zien, dat het een zaad was dat van den Heere gezegend was.

Gij zult zeggen, waar wilt gij ons heen brengen? Tot dat stuk, en dan tot het andere, dat wij onder de hand hebben. Wij zijn tot het negende teeken gekomen, die geestelijke armoede, daar

wij veel over gesproken hebben, en 't laatste was van de vrome armen een vrage vijf of zes. Het eerste was, mag een vrome, die onder 't beleid Gods arm is, wel naar meer staan? Het tweede, ik zal toch niet vorderen, al sta ik naar meer. Het derde, mag ik er evenwel niet naar staan, of moet ik dan alles verlaten? Het vierde was, wie is er dubbel gelukkig? Een vrome arme die vergenoegd is. Het vijfde, wie geeft er meest? Een vrome arme. Het zesde en laatste was, hoe moet men een arme vrome verkwikken? Toen bleef ons over, dat wij de onvrome armen ook eens behandelen moesten. Een onvrome zal zeggen, ik ben rijk genoeg, uw predikatie zal mij niet raken. En denkt dat niet, die heden rijk is, die kan morgen arm zijn. Wij zullen u dan dit voorstellen.

I. Eerst. Zijn er onvrome armen? Ja.

II. Is hun armoede geen teeken van genade? Neen.

III. Wanneer misbruikt een arme zijn armoede?

IV. Wat onderscheid is er tusschen onvrome en vrome armen?

V. Hoe moet een onvrome in zijn armoede behandeld worden?

Ik zeg, eerst, zijn er arme menschen, die geen genade hebben? Het tweede is: is hun armoede geen bewijs van genade? Ten derde, wanneer misbruikt een onvrome zijn armoede? Ten vierde, welk is het onderscheid tusschen onvrome en vrome armen? Ten vijfde en ten laatste, hoe moet men de onvrome armen behandelen?

1. Wat het eerste aangaat: zijn er armen die geen genade hebben? Is het beleid Gods zoo niet, dat een arme Lazarus met genade was en de rijke man zonder? Is 't beleid zoo niet, dat God zegt, niet vele rijken, niet veel edelen, maar de armen van de wereld heeft God uitverkoren? Is 't niet ondervonden, dat de allerheiligste het niet dragen konden dat de goddeloozen zulken voorspoed hadden? Job XXI en Jer. XII en Ps. LXXIII. Hebben de goddeloozen geen gelijk, als ze zeggen, wij bouwen, wij planten, wij zijn vroolijk, maar zij treuren al? Die dingen zijn waar, maar wij moeten zeggen, dat er ook armen zijn die geen genade hebben. In dat gasthuis van ellendigen waren ook lichamelijke armen: die achtendertigjarige kranke had geen genade, eer Christus hem ontmoette. Een kwistgoed, die verloren zoon, Luc. XV, voor zijn bekeering, wat was hij in een diepe armoede? Onésimus was een arme slaaf voor zijn bekeering.

Daar is eene meerdere en diepere armoede onder de onvromen als onder de vromen.

Wij lezen ook in de Schrift van zulke zonden, die onder hen heerschen, waardoor de diepe armoede komt. Ze zijn onder de

wijnzuipers en onder de vleeschvreters. Onder hen zijn hoereerders, en door een hoer komt men tot een stuk brood. Ik zou ze over de honden van mijne kudde niet gezet hebben, zei Job. Het zijn zulken, die vergaan zijn door diepe armoede, zij loopen ziltige kruiden te plukken bij de struiken. Dat zijn onvrrome armen.

II. Nu onze tweede zaak. Onvrrome armen mogen die uit hun armoede hun genade niet opmaken? Of is 't geen waarheid, dat God het arme van de wereld heeft uitverkoren, om rijk te zijn in 't geloove? Jac. II, En gij weet uwe roeping, broeders, dat gij zijt niet veel rijken, niet veel edelen, maar 't onedele, het verachte ! 1 Cor. I. Ja dat is waar, maar dat is niet waar, dat men uit zijn armoede zijn genade op moet maken, of dat dat een teeken van onze verkiezing is. Welke zijn de teekens van de verkiezing van armen en rijken ? Wilt gij ze eens hooren, klare en schriftuurlijke, daar gij zeker op kunt gaan?

1. Eerst, die God uitverkoren heeft, die heeft Hij met een hemelsche roeping geroepen. Riep God u onder de menschen? De menschen roepen maar tot het oor, maar God roept tot het harte. Rom. VIII: 30, Die hij te voren verordineerd heeft, deze heeft hij ook geroepen.. Ging die roeping door, zoodat gij niet kondet weigeren ?

2. Het tweede teeken is, kreeg gij het rechtvaardigmakende geloof. Dat hadt gij te voren niet. Al uw deugden vielen af, en Christus begon in u te leven, gij zaagt van alle eigengerechtigheid af, die waren maar als een wegwerpelijk kleed.

3. Liept gij weg van de zonde? Zeidet gij, och ik kon in de zonde niet blijven leven! Och, wat is mij de zonde een last! Wat heb Ik van die dingen, daar ik mij over schame! Wierdt gij van de zonde vrij gemaakt? Rom. VI: 18.

4. Was de godsvrucht uw zin, uw lust, uw vermaak? Hoe konden zij achter de verkiezing komen, om die vast te maken, gelijk als Petrus zei, voegt bij uw geloof deugd, 2 Petri 1 : 5.

5. Verkoost gij God ook? De vromen zeggen, ik ben des Heeren, en ik zal den Heere dienen, en 't is niet gedwongen, Jes. XLIV: 5. Ik hebbe niemand als God, zeggen zij met Asaph, Ps. LXXIII.

6. Verkoos gij het met Gods zaak en volk te houden? zeide hij, dat volk sticht mij en wekt mij op.

7. Nog eens, verkoos hij nooit het pad van de goddeloozen? Wildet gij hunnen weg niet verkiezen? Zoo zij u zetten wilden boven aan, zeidet gij neen?

8. Ten laatste, hebt gij altemets een gemakelijke bewerking van God gevoeld?

Dat is het tweede stuk. Zijn er arme onvromen, en kunnen die uit hun armoede hun genade' wel besluiten? Neen zij, of zij moeten met de arme en rijke vromen de teekens van de verkiezing hebben.

III. Nu moeten wij het derde voorstellen: wanneer misbruiken de arme onvromen hun armoede?

1. Eerst, als zij liever bedelen willen als werken. Zij willen liever 't brood der luiheid eten en gescheurde kleederen dragen, liever bedelen als werken. Het scheelt hem niet, hoe hij zijn brood eet. Wel zegt Paulus, die niet werkt, dat hij ook niet ete, 't is een ongeregelde ziele, 2 Thess. III : 10, 11. Dan loopen zij niet naar de kerke. Arme vromen, die loopen nog naar de kerke toe. Dat is gegrond in 't Woord. Jac. II daar kwam een arm man in de vergadering.

2. Dan misbruiken zij ze, als ze tot zondige naarstigheit loopen. Zij leven in ijdele kunsten, zei Paulus, zij winnen hunnen kost met zottigheit, ze zijn als de bieze, die zich verheft op het slijk, zij loopen tot zondige naarstigheit, ze zijn er mooi op, dat ze daar zoo op het slijk van de zonde groeien.

3. Dan misbruiken zij ze, als ze in hun armoede verdrietig en boos op God worden. Jes. VIII: 21, ze zien wel naar den hemel en vloeken op God. Dat was het dat Salomo zoo afbad, toen hij zeide, armoede en geef mij doch niet, opdat ik Uwen naam niet aan en taste, Spr. XXX : 8, 9.

4. Dan misbruiken zij ze, als ze daaruit gaan besluiten, God zal mij geen tweemaal straffen. Ezau deed beter, hier voelde ik de Justitie Gods zoo, wat zal 't dan hierna zijn!

5. Dan als ze geen aanspraak willen hebben van God of menschen. Zij willen er geene verdragen. Komt gij op hun doodbedde bij hen, en vraagt ge waarom zij niet naarstiger geweest hebben en niet godsdienstiger? Ik moest bloedig werken, zeggen ze, ik had een huis vol kinders, ik kon naar de kerke niet omzien, ik moest er vroeg en laat bij zijn, ik heb voor mijn ziele niet kunnen zorgen.

6. Wanneer maken zij er geen goed gebruik van? Dan, wanneer ze in hun armoede liever arm willen blijven als God vreezen. Het is schrikkelij k !

IV. Nu hebben wij onze vierde vrage. Waarin is een onvrome arme van een vrome te onderscheiden! Als gij die twee bij mal-kanderen zaagt, waarin zijn ze onderscheiden? In vier zaken.

1. Eerst, wat zou een arme onvrome zeggen? Hoe arm dat ik ben, 't is mij goed hier te zijn, in dit goede land. Maar die God vreezen zijn er zoo moede, zij wilden wel bij den Heere wezen. Hebr. II: 6, zij zagen naar een beter vaderland; daar is een beter gewest, zeiden ze, daar wij in een beter toestand zullen zijn, in een betere plaats, daar wij een beter werk zullen doen.

2. Wat zegt een arme onvrome, als hij een rijke ziet. Ach was ik ook eens zoo rijk als gij! Ps. IV: 7, Velen zeggen, wie zal ons het goede doen zien?

Wat zegt een arme vrome? Mijn harte zit daar niet in, ik zie niet naar de zienlijke dingen, maar de onzienlijke. Ze zijn als die engel, die Johannes zag staan met zijn eenen voet op de aarde en met zijn anderen op de zee: hij betrad al het ondermaansche.

In de Handelingen der Apostelen, als ze iets verkocht hadden, brachten ze het geld aan de voeten der Apostelen, de naaste trap om vertreden te worden, Hand. IV en V. Die op aarde in den hemel niet geleefd heeft, zal na zijn dood er ook niet in leven. Philipp. III: 20, Onze wandel is in de hemelen. Zij zoeken de dingen die boven zijn, Coll. III: 1. Leeft gij, terwijl ge leeft, in den hemel niet, ge zult -er na uw dood niet inkomen.

3. Wat onderscheid is er nog? De onvromen rekenen 't als spel, het zondige plezier. De vromen zeggen, dat is slecht, dat sticht niet. Paulus spreekt van die levendig gestorven zijn, Judas van die tweemaal gestorven zijn.

Wij mogen zeggen, de onvromen zullen tweemaal begraven worden. In hun leven is hun harte begraven, en na hun dood zal hun lichaam begraven worden. Is iemand een arme vrome, hij zal twee opstandingen hebben. Hij wordt opgewekt, terwijl hij leeft, en hij zal eens uit het graf opstaan.

4. Een arme onvrome zegt, het fraai van de wereld rekene ik mijn tijd en kracht waard, Matth. IV, wierd mij dat gepresenteerd, al moest ik er eens voor knielen, daar zou ik niet vies van zijn. Een arme vrome let er op. Job XXII: 25, De Almachtige zal uw overvloedig goud zijn, ende uw krachtig zilver zijn. Als de genoegzaamheid der goddeloozen vol zal wezen, dan zal hem nog bange zijn. Een vrome zegt, als ik ledig zal wezen, dan zal ik rein wezen.

V. Nu het vijfde geval. Hoe moet men een onvrome arme behandelen, gij ziet de genade is er niet in!

1. Eerst, ze wat geven. Met de gifte opent gij dikwijls hun harte, als ge uw hand opent. Daar staat wel, dat ge meest aan

de huisgenooten des geloofs geven zoudt, maar aan anderen ook wat te geven, baant dikwijls zoo een weg voor God. En laten zij niet zeggen : ze zijn zoo hard.

2. Ziet gij hem in zijn ellende, toont uw medelijden, hebt er als een gebroken harte over en een zucht. Luc. X verbond hij hem en nam hem op zijn paard. Zoo deden de eerste christenen, als zij van elk verlaten waren door de pest, zij gingen er bij. Als uw vijand hongert, spijst hem, Rom. XII : 20. Doet aan de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, Col. III : 12.

3. Houdt hem staande, zit er wat bij neder, praat er wat mede, zegt, zijt ge nu zoo ongelukkig, als ge sterft zonder genade zal 't nog al ongelukkiger voor u zijn; klaagt gij zoo, wat zal 't in de helle zijn! Uw toestand zal daarna nogal erger zijn.

Zegt, ik weet een beter schat, en die mist ge, daardoor kunt ge rijk in God worden, wij raden 't aan ; God biedt het u aan, Hij loopt u met Zijn hemelsch goed als na; God zelf komt u smeeken, uw armoede zal u niet buiten de genade houden, niemand zal u uit de kerk zenden, al hebt ge een verscheurd kleed aan, zijt ge arm, gaat naar God, koopt daar zonder geld ; zegt, ik verga van honger, ik zal opstaan en naar den' Vader gaan, uw armoede zal u buiten de genade niet houden, daar is hope in 't dal van uwe benauwdheid ; ach, kunt gij genade krijgen, het zal uwe armoede verlichten, het zal u gemakkelijk doen dragen, gij zult in uwe armoede vinden, 't geen Paulus zij : ik hebbe geleerd vergenoegd te wezen in 't gene ik ben, Philipp. IV : 10.

Rekent die niet gelukkig, die rijk zijn en kostelijk gekleed gaan, maar die niets hebben en die arm in hunne ooggen zijn, die hebben dikwijls veel goed.

Daar hebt ge onze vijf stukjes. Daartoe hadden wij onze inleiding. Veracht geen spreuken, als ge met malkander verkeert, 't doet de zonde uit de gezelschappen, 't maakt dat gij gesticht en opgewekt daar vandaan komt. Dat zoo meteen te willen beantwoord hebben, deugt niet.

Salomo had dat van God, dat hij zoo met ter haast kon antwoorden. De kanteekening zegt, 1 Kon. II, hij had dat verstand, die verlichting en groote gaven van God, dat hij met ter haast op een duistere spreuk kon antwoord geven; wij moeten malkander tijd geven om te antwoorden, wij moeten ons niet overhaasten. Heeft iemand die gave, doet het niet in darterheid, noch tot dartere einden, en gij zult dan met vele vrijmoedigheid voor den Heere komen, en dan zal God in uw midden zijn, en gij zult op malkanders talenten leven.

Nu is ons nog overig een geval van rijke vromen en van de rijke onvromen, zoodat wij nog twee predikatiën onder dit ken-teeken moeten doen, en daarmede zullen wij het sluiten en tot een ander teeken overgaan.

Nu wensche ik, dat de Heere dit aan ons zal believen te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

DRIE-EN-NEGENTIGSTE PREDIKATIE

OVER M A T T H. XII: 20, 21.

Waarin men vindt:

- I. Dat er godzaligen zijn die rijk zijn.
- II. Een vrage, zijn zulken niet ongelukkig? is 't Woord niet tegen hen ?
- III. Wie is er dubbel gelukkig?
- IV. Wie wordt arm met niet geven?
- V. Wie wordt rijk met geven ?
- VI. Wie van de rijken en kan er niet meer geven al wilde hij ?

WIJ lezen 1 Cor. X : 15, Als tot verstandige spreek ik ; oordeelt hetgene ik zegge. Het is een **schoone** kerk, die wel gesteld is, daar een goed spreker op stoel is en een goed toehoorder onder de stoel zit, en daar een zegenende God is.

Een goed spreker op stoel diende op zijn harte te dragen, hoeveel oordeelen dat hij onderworpen is. 1. Hij is onderworpen het oordeel Gods, en dat is het allerontzaglijkste. 2. Hetgene daar naast bij komt is het oordeel van onze consciëntie. 3. Is hij onderworpen het oordeel van het Woord. 4. Is hij onderworpen het oordeel des duivels. 5. En dan nog het oordeel van zijn toehoorders.

1. Een goed spreker is onderworpen het oordeel van dien grooten God, die hem tot een wachter gesteld heeft. En dat is een ontzaglijk oordeel. is **hij** niet trouw geweest, **zoo** zal hij niet alleen de straffe moeten ondergaan, maar God zal 't van zijne handen eischen. Ach! dat maar tot ons niet mag gezegd worden, gij booze dienstknecht! bindt hem handen en voeten en werpt hem in de buitenste duisternisse. Maar, **gij** goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt getrouw geweest, maar Ik zal het u vergelden, over veel zal Ik u zetten, gaat in de vreugde van uwen Heere.

2. Zij zijn onderworpen het oordeel van hun gemoed. Dat zegt, hoe staat het met uw spreken en bidden? wat oogmerken hebt gij er in? wandelt gij zoo in alles in eene goede consciëntie ? beschuldigt noch veroordeelt ze u niet? Dat is schoon, als wij zoo kunnen opklimmen, daar staan, en weder afklimmen, dat wij geen beschuldiging onderworpen zijn.

3. Het derde oordeel is dat van het Woord. Het Woord, is ook een oordeeler van een spreker, en dat zegt: wat part hebt gij er aan? Ziet toe, zegt de Apostel Paulus, dat gij zelfs niet verwerpelijk zijt, of anders zijt gij slechte predikanten.

4. Het vierde oordeel is dat van den duivel. Die gaat niet alleen de wereld, maar de kerk door, en hij geeft acht op de sprekers. Wat acht? Hij let er op, of er iemand zijn rijk afbreuk doet. Is er zoo een, die zijn rijk afbreuk doet, daar woelt hij tegen. Kan hij er iets opleggen, 't welk hem onnut maakt, hij doet het. Paulus zei eens: de duivel heeft ons belet tot u te spreken. Hij -belet het door pijlen, door zoo een moedeloos te maken, door vuistslagen, door ziften, gelijk hij Petrus deed, Luc. XXII: 31.

5. Het vijfde oordeel, dat zij onderworpen zijn, is dat van hun toehoorders. Was dat het minste! Een predikant moet prediken voor allerlei slag van menschen, hij moet bidden en spreken, en elk velt er zijn oordeel over.

Het is ook uitermate schoon, als er in de kerk een goed verstandig toehoorder is. Tot verstandigen spreek ik, zei de Apostel. De gemeente moet opletten en zien hoe dat ze hoort. De spreker zegt zelf, oordeel ik wel? Hebt gij daar uw leven wel op gedacht? En zoo komen wij nu gemakkelijk tot hetgene wij zeggen willen.

Wie is er in de kerk een goed oordeeler? Zoo een,

1. Die stil is. Zijn harte brandt naar huis om het te onderzoeken, als die van Bereën, Hand. XVI, zij waren edeler als die te Thessalonica waren, als die 't Woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren, vs. II. Mijn harte brandt, zegt zoo een, ik moet den Bijbel eens gaan lezen, ik moet dat eens nakijken.

2. Wordt er iets gesproken, dat boven hun begrip is, zij zeggen: ach hoogten! wijkt mijn harte, weest doch als een gespeend kind onderworpen aan de autoriteit des grooten Gods, weest niet wijs boven 't geen men behoort wijs te wezen en boven 't geene geschreven is. Zij laten zich van God gezeggen, en zeggen: mijne wijsheid kan niet bij Gods wijsheid komen.

3. Dat is een goed toehoorder, die met teederheid en nederigheid en als met een bevend hart een uitspraak doet; zij doen 't zoo nederig en als met een bevend gemoed. Dat is een oordeeler, daar veel licht in 't herte komt.

4. Dat is een goed oordeeler, die zoo zegt: laat ik met mijn mond niet veel spreken, laat ik met mijn wandel spreken.

5. Nog eens, dat is een stichtelijk oordeeler, die zoo zegt : ik moet oordeelen of elk zijn bescheiden deel heeft, en zien of er niet een zegeningetje voor mij is. En hebben zij wat gevonden, dan zeggen zij: dat smaakt mij, dat ik zag, dat ik noch iemand voorbijgegaan wierd, dat het Woord Gods zoo onderscheiden gepredikt en gesneden wierd.

Geliefden, zoo hebben wij eenige zaken van den staat der genade met u gesproken. Wij zijn in 't verhandelen van 't negende teeken daarvan, de geestelijke armoede. Wij zeiden toen, de geestelijke armen mochten ook op het lichamelijke vallen. Dat hebben wij zoo zoeken te doen: als wij 't geestelijke afgehandeld hadden, hebben wij ook over 't lichamelijke gesproken. Dat deden wij zoo: 1. Was er een vrome arme, wij zeiden, dat wij ze hun bescheiden deel zouden zoeken te geven. 2. Ook een onvrome arme. 3. De godzalige rijken zouden wij ook eens behandelen. 4. Eindelijk ook een onvrome rijke.

Eerst bezagen wij een vrome arme, die zei: eerst, mag ik wel naar meer staan als ik bezit? Het tweede was; ik zal niet vorderen, 't loopt mij al tegen. Het derde, moet ik niet alles verlaten om Christus' wille? Wij zeiden, dat is waar in tijd van vervolging. Ten vierde, een vrome arme zegt: ik ben ongelukkig! Wij antwoordden: gij zijt dubbel gelukkig. Ten vijfde zeiden die: ik kan niet geven. Wij zeiden : gij geeft allermeest.

Toen gaven wij ook het bescheiden deel aan de onvrome armen. Eerst zeiden wij : zijn er onvrome armen? Wij zeiden : ja, en wij bewezen het. Het tweede was: mag ik uit mijn armoede niet besluiten dat ik genade en heerlijkheid zal hebben? Wij zeiden : neen. Het derde was : wanneer misbruiken zij hun armoede? Het vierde, hoe vrome en onvrome armen van malkander onderscheiden zijn ? Ten laatste hebben wij de **onvromen** eens behandeld.

Toen kwam er een derde slag, dat waren vrome rijken, die zeiden : hebt gij voor mij niemendal ? ben ik niet ongelukkig dat ik rijk ben ? al ben ik juist niet schatrijk, ik kan evenwel rijkelijk leven ; hebt gij voor mij niemendal? Wij wilden ook de vromen, die er wat bij kunnen, ook wat behandelen, en dat zullen wij zoo doen:

Eerst zullen wij bewijzen dat er godzalige rijken zijn. Dan, ben ik niet ongelukkig dat ik zoo voorspoedig ben? is het Woord niet tegen mij ? Dan, wie is er dubbel gelukkig? Dan, wie wordt er arm met niet te geven? Dan wie wordt rijk met geven? Eindelijk wie van de rijken kan er niet meer geven, al wou hij? Let er toch op, dat zijn onze zes dingen:

- I. Zijn er godzalige rijken? Ja.
- II. Is een rijke niet ongelukkig, is het Woord niet tegen hem?
- III. Wie is er dubbel gelukkig? Een vrome rijke.
- IV. Wie wordt er arm met niet te geven? Een godzalige rijke.
- V. Wie wordt er rijk met geven ?
- VI. Wie, die geven wil, kan niet meer geven?

I. Wat het eerste aangaat ; zijn er godzalige rijken? Ja, in alle eeuwen. De patriarchen waren geen arme menschen. David, Hiskia, Salomo ook niet. Job was de rijkste van het geheele Oosten. In 't nieuwe Testament was een **Moorman**, een kamerling, een machtig heer van Candacé, de koninginne der **Mooren**, die in 't harte gegrepen wierd. Ook des Rentmeesters vrouwe van den Koning Herodes. Alle de Heiligen groeten u, ende meest die van het huis des keizers zijn, schreef Paulus, Phil. IV : 22.

II. Nu mag een godzalige rijke zeggen : ik heb geen banden, ik ben zoo voorspoedig, maar ik ben bekommerd of 't wel is, het gaat mijn inbeeldingen te boven ? Gij hebt al geen ongelijk, zijt gij van 't slechte slag niet. Ik vrage u :

1. Eerst, zit er uw harte niet in ? Is uw harte niet daar deze uw schat is ? Dan zijt gij niet ongelukkig. Och neen, gij hebt een **schoonen** staat. Moet gij niet zeggen : Gij hebt mij een dubbel deel gegeven, en 't noodige er bij. Die rijk zijt en God vreest, gij moet zeggen : het beste deel hebt Gij mij gegeven, dat heerlijk erfdeel.

2. Woudt gij ongelukkig blijven ? Gij zijt dubbel gelukkig. God geeft u genade en een rijk portie er bij, zoo dat gij moet zeggen, gelijk Abrahams knecht, de Heere heeft mijnen heer zeer gezegend, Hij heeft hem gegeven knechten en dienstmaagden, zilver en goud, **kemelen** en **ezelen**. Jacob mocht zeggen : ik ben tot twee **heiren** geworden, ja ik hebbe alles, Gen. **XXXII** : 10 en **XXXIII** : 11.

3. Gij zijt dubbele erfgenamen, God doet u een dubbele erfenis erven. Gij erft de lichamelijke erfenissen en zegeningen in Zijn gunst, en ook de geestelijke, en gij zult de eeuwige erven. Gij erft de goederen van Zijne **voetbank** en Zijnen troon.

4. Gij zijt ais de bijzonderste kinderen, gij erft wat vooruit, gelijk Jozeph, die erfde wat boven zijn broederen. Juda had ook een deel boven zijne broederen, hij had den zegen. **Zoo** ook die godzalig zijt, ' gij deelt wat vooruit.

5. Gij zijt tot meer nut aan land en kerk, en tot meer sieraad, als de arme. Gij kunt uw plicht meer doen, gij zijt tot meer sieraad, gij zijt tot een zegelring aan **Gods** rechterhand, gij zijt

een koninklijke hoed, gij zult uw heerlijkheid brengen in Mijn Sion, zegt God.

6. Gij gebruikt uw schatje beter als de onvromen. Dat heb ik te zeggen tot wegneming van uw zwaarigheid.

III. Nu het derde stuk. Gij zijt dubbel gelukkig, ge gebruikt uw schatje best. Daar blijven we bij, als gij wel gesteld zijt, gij gebruikt het beter als een rijke wereldling. Hoe gebruikt een godzalige zijn schatje beter als een wereldling?

1. Eerst, al hadt gij nog zooveel in de wereld, genade is en blijft uw beste schat. Ik danke U, Heere, zegt ge, dat ik genade in Uwe oogen gevonden hebbe, mij en lust niet meer.

2. Bij dat beste schatje is uw harte bij God en bij 't werk Gods. Als gij een dagje zijt dat daar uw harte niet en is, zoo kunt ge niet leven; mijn harte, Heere, zegt ge, dorst naar U, waar is mijn Heere ? Vrouwe, wien zoekt gij ? Wat weent gij ? Joh. XX: 15.

3. Zoo vindt gij, dat ge uw harte niet hechten wil aan den aardschen schat, en gij maakt u los van alles, al was 't van het liefste schepsel. Gij moogt niet over mij heerschen zegt gij ; ben ik van kinderen beroofd, zoo ben ik beroofd, ben ik van dit of dat beroofd; zegt God, Ik hebbe **geenen** lust aan David, ziet hier ben ik, zegt hij, 2 Sam. XV : 26. Geen schepsel mag over mij heerschen.

4. Zoo gij wat te vast zijt, och God, zegt ge, ik ben schuldig. Wil iemand u wat te vast houden, och, zegt ge, houdt mij niet vast. Wat doet gij, zei Paulus, dat ge weent, en mijn harte week maakt? Hand. XXI: 13. Zoo zeggen ze, ik moet los. Kleeft niet te veel aan malkanderen, hebt malkanderen niet al te lief.

5. Ook zegt zoo een, ach Heere, ik heb niet al te groote hoogachting voor de dingen van de wereld en van deze aarde, ik weet dat het al ledige en gebrokene bakken zijn, ik wil mijn oog niet laten gaan over 't geen dat niet is; ben ik eens ontsteld, het kan mij geen stilte geven.

6. Wat zou ik het aardsche te veel achten, ik ga sterven, en in eenen nacht daar ligt het al ; geef mij de ziele maar, zeggen ze, en houd de have voor u, gelijk de koning van Sodom tot Abraham sprak, Gen. XIV : 21. Mag ik mijn ziele maar behouden, dat kan ik met al 't goed van de wereld niet **koopen**; dan zou er tot mij gezegd worden, als ik de genade **Gods** voor geld wou **koopen**, als tot Simon: uw geld zij met u ten verderve, Hand. VIII: 20. Zij hebben wat beters in 't oog, ze vragen naar het aardsche niet, als ze God mogen hebben.

7. O rijken, dan gebruikt gij uwen schat wel ; gij steekt niet op, ge wilt het schepsel niet doen zuchten, ge wilt nederig zijn. Gij

zijt nooit beter als dat ge nederig zijt ; als ge opgetooid zijt, dan maakt gij u zelven maar leelijk. Stille rijken, gij geniet uw goed in stilte en in vrede, gij doet geen schepsel zuchten door overdaad en hoovaardij. Die nederigen zeggen : ik wil de gave niet doen zuchten.

8. Nog eens, gij gebruikt ze wel, die met verwondering bezit de gave met genade, en zegt: moest ik dat hebben en genade! Moest ik koning zijn, zei David, uit mijne broederen! Ende wat zal David nog meer tot u spreken? want Gij kent Uwen knecht, Heere, Heere ! 2 Sam. VII: 20. Moest ik het al hebben, en moest het andere mij zoo rijkelijk toegeworpen worden !

9. Eindelijk, rijke godzaligen gebruiken hun schatje best met zooveel liefde tot arme godzaligen. Is er niet nog een van den huize Sauls, zei David, dat ik Gods weldadigheid aan hem doe ? Ja, zeiden ze, daar is Mephibozet, een zoon van Jonathan, 2 Sam. IX. En, gij hebt mij gespijst, gij hebt mij gekleed, gij hebt mij bezorgd, zeiden de armen, en wat kroon was dat op het hoofd van de rijken ! Matth. XXV.

10. Ten laatste, gij weet uw schatje wel te gebruiken, zoodat er velen bij u leven. Daar leven er velen bij hen, door hun werk, geld, dienst, raad, vertroosting, voorspraak. Ik zal dien weg eens voor u banen, zegt een godzalige rijke tegen de armen, als ergens iets voor hen te doen is. Esther zei: ik zal den weg voor mijn gansche zaad eens banen.

Ziet gij dan wel, dat rijk en godzalig te zijn zulk een dubbele schat is? Gij bezit en gij gebruikt uw schatje beter als een rijke onvrone.

IV. Het vierde stuk is: wie van de rijken verarmt door niet te geven? Een godzalige rijke. Geeft gij niemendal aan Gods volk, houdt gij het lichamelijke in ? Ik weet niet of God Zijnen zegen niet wat zal inhouden. Hebt gij voor den Heere niemendal, ge wordt arm, en ge zijt als niet goed voor dat ge verrot zult zijn. Nog eens, sticht gij niet meer, legt gij geen talenten aan) houdt gij uw geestelijk koorn in, gij zult mager naar uw ziele worden, zoodat gij als uw geestelijken schat niet zult zien ; als gij ophoudt met wat aan de armen te geven, dan houdt God Zijnen zegen in, en uw geestelijk leven, uw genade zal minder worden. Kunt gij niet meer nut doen, zal God zeggen, heb Ik u in zulk een standplaats gesteld, en moet gij mager van binnen worden ?

V. Wie wordt er rijk met geven? Dat is 't vijfde stuk. Een godzalige rijke, die zooveel geeft als 't noodig is, niet zot, maar

met discretie. Gij geeft een deel aan zevens, en een deel aan acht; wel dien man, zegt God, hij beschikt zijne zaken met recht, die zoo handelt, in de duisternisse zal hem 't licht opgaan. Gij leent maar uwen Heere, Hij zal u honderdvoud wedergeven. Geeft gij veel naar de ziele, gij zult met smeer en vettigheid verzadigd worden, uwe olie staat niet stil.

VI. Nu het zesde ; wie kan er niet meer geven als hij geeft?

1. Eerst, de zalige God, die kan iemand niet meer geven als hij dood is en in de zonde gestorven is. Ik heb Mij bepaald aan den tijd, zegt God, aan het heden van genade, Ps. XCV : 7. De Middelaar is er wel, zegt God, maar Ik kan u niet meer mededeelen, want de tijd van de genade is er niet meer, na dezen tijd is er geen tijd meer. Nu moet Ik spotten in uw verderf, zegt God, want Ik heb u willen vergaderen, maar gij hebt niet gewild; nu is de markt gedaan, nu zullen de rechtsdagen gehouden worden, om u te vergelden naar uw werk.

2. Nog eens, wie van die rijk is kan niet meer geven, al wou hij? De verheerlijkten die in den Hemel zijn, de vromen in den hemel, Matth. XXV, de wijze maagden zeiden: wij hebben geen olie meer, Vader Abraham zei tegen dien rijken man: ik moet u afwijzen, daar is geen druppeltje uit de genadebeek voor u, voor uwe vijf broeders is 't nog te krijgen, als zij den rechten weg inslaan, maar voor u niet. Een verheerlijkte in den hemel kan aan een verlorene in de helle niet geven, al was 't zijn eigen kind, daarom moet er gezaaid worden terwijl het tijd is, opdat er wat zou kunnen gemaaid worden als de oogst daar is. Terwijl het heden is, moet alles uitgewrocht worden, naklagen zal niet helpen. Koopt terwijl dat het markt is ; al had men nog zulk een begeerte daarnaar, dat kan niet helpen.

Die godzalig en rijk zijt, is dat uw bescheiden deel, zoo zegt : wat zal ik U vergelden, Heere ! voor alle Uwe weldaden? Wilt gij zoo leven, gij zult als een parel zijn onder allen. Dan zal elk U liefhebben en eere geven, en uw naam zal niet verrotten. Gij zult niet henen gaan zonder begeerd te worden, Gods kinderen zullen u melden, gelijk bij Dorcas' doode lijk; daar stonden zij en schreiden, en zij langden hetgeen zij van haar gekregen hadden, en zegende ze.

Is dat niet heerlijk, zoo den zegen te gebruiken ? Wel, gij hebt uw goed nog niet al weg in uw leven, gij kunt zeggen : de Heere is mijn deel, en gij hebt nog een kroon van heerlijkheid te wachten.

Wilt gij uw goed zoo gebruiken, dan zal 't u welgaan. Hebt gij zoo in de kerk geweest, dan heeft God uw geruchte gezegend.

Is er nu voor de onvrome rijken ook niet wat? Ja daar zijn er onder hen, die er mede wel bij kunnen, zulken komen er mede op den dorschvloer, die moeten ook behandeld worden. Doch dat in 't toekomstige, als 't den Heere belieft. De Heere zegene Zijn woord aan ons, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille. Amen.

VIER-EN-NEGENTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze stukken :

- I. Wie is er dubbel arm? Een onvrome rijke.
- II. Wie is er rijk in zijn leven, in zijn dood en na zijnen dood ? Een onvrome rijke.
- III. Wie is er een dwaas, al is hij nog zoo wijs en rijk?
- IV. Wie is er rijk, en zal evenwel nooit rijk worden ?
- V. Waarin is een kruimeltje genade beter als al de schatten van de wereld?
- VI. Een hartelijk woord tot een onvrome rijke.

WIJ lezen, Ezech. III : 17 en XXXIII: 7, dat God tot Ezechiël zei : menschenkind, Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls. In 't Oude en Nieuwe Testament worden Gods knechten wachters genoemd. Gij zult zeggen, hebben wij geen betere namen 'in het Woord? Men neemt immers tot een wachter in een stad van het geringste slag van volk? Och ja! zij hebben wel grootere namen; dan worden zij eens sterren, en dan eens gezanten en dienaars genoemd. Waarom geeft God ze zulke kleine namen? Opdat wij ze niet al te hoog zouden achten. En waarom zulke groote ? Opdat wij ze niet al te klein zouden achten. Ons oog viel op den kleinen naam: een wachter. Wat moet een wachter 's nachts doen?

1. Hij moet de stad rondloopen. Zoo is 't met een wachter Sions, Hoogl. V. Zij gaan door de wijken en door de straten.

2. Een wachter gaat door de straten van de grooten, en hij vergeet de kleine niet; hij gaat door straten van de kleinen, en hij vergeet de groote niet, al waren er onder de grooten, die hen willen drukken en overweldigen. Zoo is 't met een wachter Sions, Jer. V, ik ging naar de straten der grooten, ende zag hoe het daar gesteld was, ende ik ging naar de kleine, en zag hoe 't daar gesteld was.

3. Ontmoet -hij een verlegene, een dwalende, hij moet ze terecht zien te brengen, hij moet ze zien te troosten. Zoo is 't in de stad Sions; zij dienden een leidsman te zijn van verlegene en verslagene gemoederen, zij moeten een tonge der geleerden hebben, om met een moede een woord ter rechter tijd te spreken.